

Новини ▶ 6

ЕБВР финансира
фирми у нас
с 27.5 млн. EUR

Парите са по две кредит-
ни линии с Алианц Банк
България. Чакаме проекти,
каза Светослав Гаврийски

Интервю ▶ 8-9

Германия е пример
как се стимулира
икономиката

▶ Максим Клейтман,
собственик на Бестехника Тежко машиностроене

Инвеститор ▶ 12

Публичните
банки окупираха
двага полюса

Печалбата на КТБ е
нараснала с 58.1% до 63.65
млн. лв., а при БАКБ тя се
понижава до 21.17 млн. лв.,
което е 59.1% спад

Инвеститор ▶ 12

Продажбите
на КРЗ Одесос
потънаха с 50%

Компанията продаде 10%
от капитала на дъщерното
си предприятие Арсенал
Одесос

News in English ▶ 11

цена 1.50 лева

pari.bg
Пари

Четвъртък

25 февруари 2010, брой 38 (4849)

USD/BGN: 1.44374

▲ +0.22%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.35470

▼ -0.22%

Българска народна банка

Sofix: 425.48

▲ +0.26%

Българска фондова борса

BG40: 117.63

▲ +0.39%

Българска фондова борса

БИЗНЕСЪТ ОЧАКВА ПРОЛЕТ НАЕСЕН

Управителите на фирми са настроени
за подобряване в икономиката не
по-рано от септември. Прогнозата
на правителството е за май ▶ 4-5

Коментар ▶ 2

Посещението на
ОЛАФ - открит
урок по PR

Новото правителство
предприе няколко акции
срещу организираната
престъпност и веднага
поиска аплодисменти от
Европа

Новини ▶ 6

Застрахователите
с по-висок
капитал

Минималният капитал на
застрахователите се увели-
чава до 7 млн. лв. Корекци-
ята е свързана с инфлация-
та, каза Орлин Пенев

Новини ▶ 7

Гърция ни
спретва поредната
криза

CRISIS

Българският туризъм може
да бъде засегнат най-мно-
го от стачките на съседите.
Губят още транспортните
ни фирми, България Ер и
БДЖ

Пазар ▶ 19

Нови схеми
ще съживят
продажбите на коли

Клиентите може да за-
купят кола сега, а да я
изплащат в бъдеще при
фиксирана лихва, казва
Стоян Желев, изп. ди-
ректор на София Франс
Ауто АД

Печеливш
Христо Лачев

Софийският градски съд призна за невинни бившия изп. директор на Булгартабак холдинг Христо Лачев и съпругата му Мирела, които бяха обвинени в укриване на данъци. Според прокуратурата Лачев е имал доходи, които надвишават декларираните. В момента Лачев е председател на Асоциацията на производителите и търговците на тютюн и тютюневи изделия.

Губещ
Сотир Ушев

Управителят на НОИ Сотир Ушев подаде оставка по лични причини. Според депутати обаче оставката му е свързана с повдигането на обвинение срещу бившия социален министър Емилия Масларова. Ушев е управител на НОИ от средата на май 2009 г. Преди това той е бил изпълнителен директор на Агенцията по заетостта по времето, когато министър на труда беше Христина Христова от НДСВ.

Мнения

► **Рекетът на Ал Капоне, СИК и ВИС** пасти да яде пред примамливите оферти на правителството към бизнеса. Фирма печели конкурс по обществена поръчка, свършва си прилежно работата, обаче, когато дойде време правителството да си плати сметката, то казва: или опростяваш половината от дължимото, или скоро няма да ти платим.

Кристина Стилянова

► **Борисов казва на Дянков:** ако искаш да си получиш заплатата за януари, сега трябва да направиш 50% отстъпка. В противен случай парите ще си ги получиш доста по-късно, но кога, не е ясно. Първо бюджетът трябва да се балансира, че в хазната няма пари за вицепремиерски заплати, казал премиерът.

Виктор

Коментар

Посещението на ОЛАФ - открит урок по PR

Дарина Черкезова,
dcherkezova@pari.bg

” **Новото правителство предприе няколко акции срещу организираната престъпност и веднага поиска аплодисменти от Европа**

България много уважава ОЛАФ. И ОЛАФ много уважава България. В този дух бяха коментарите на премиера Бойко Борисов и директора на дирекция Разследвания и операции в ОЛАФ Тиери Кретиен веднага след срещата им вчера. Ако дипломатическият етикет не ги ограничаваше и ако чуждестранният ни гост бе с балкански произход, току-виж се бяха прегърнали и разцелували.

Изобщо голямо уважение падна. И размяна на любезности. Добре дошли! ОЛАФ е първостепенен партньор на България, каза премиерът. Ние работим много добре с българските власти, побърза да върне жеста Тиери Кретиен. Много от нещата, които се правят в България, са последователни и са в правилната посока, допълни той. Бихме искали разследванията на ОЛАФ да се използват като доказателства за издаване на присъди и в родните съдилища, върна топката Борисов. Двамата си разменяха любезни реплики десе-

► **Работим много добре с българските власти, каза шефът на дирекция Разследвания и операции в ОЛАФ Тиери Кретиен по време на посещението си в България**

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

тина минути пред журналистите. Почти като на приятелска партия по тенис. Има политическа воля и желание да стигнем докрай в разследванията, няма толерирани хора, заби топката Борисов. И победи. Победи заради добрия PR, който си спретна. Новото правителство реализира няколко мащабни акции и показва пред обществото, че у нас не само има престъпност, но и че тя може да бъде наказвана. Показа го и на медиите, при това не само на българските. Поканиха си дори и шефа на ОЛАФ, за да ги аплодира, и го разведоха като мечка от ведомство на ведомство, за да се запознае с направените промени,

предприетите действия и грандиозни планове. Екип на ОЛАФ вече се заема и с разследване на конкретен сигнал за злоупотреба с пари по оперативните програми, анонсира вчера министърът на вътрешните работи Цветан Цветанов. Действа се. А ОЛАФ одобрява.

В това всъщност няма нищо лошо и така трябва да се прави. Защото все пак ни чака нов евродоклад. В тези, които бяха издавани досега, корупцията и организираната престъпност винаги мигаха в червено. Те бяха и основните опасения на чуждестранните инвеститори, попитали

с любопитство “Де е България?” Хубаво е, че сами лобираме пред евроинституциите, а не плащаме на лобисти, както се правеше по време на предишното правителство, при това без особен успех. Е, вярно, че някои от вече заловените престъпници се шумгнаха през решетките като хамстери, само срещу парична гаранция. Вярно, че все още не са заведени реални дела по последните операции със звучни имена, но поне се прави стъпка в правилната посока. Или както казва един познат с черничко чувство за хумор - предишния шеф на ОЛАФ го уморихме, горкия човечец, дано сега поне новия пощадим.

pari.bg Топ 3

1 Държавата иска между 10 и 50% отстъпка от задълженията си към бизнеса. Агенцията по вписванията отказва да се разплаща с контрагентите си.

2 Кризата върна България към аутсорсинга. С най-голям интерес за изнасяне на услуги са онлайн търговците, твърдят от Call Point New Europe.

3 Борсата година след краха. На 24 февруари 2009 г. Sofix отчете най-ниската си стойност за кризата

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg;
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802;
e-mail lapostolova@pari.bg
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Стефан НЕДЕЛЧЕВ
4395802;
e-mail snedelchev@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851;
e-mail satanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
1 зам. главен редактор
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
Зам. главен редактор
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395865
Нюз редактор
Димитър ДЖЕНЕВ - 4395846
Отговорен редактор
Евгени ГАВРИЛОВ - 4395845
ИНВЕСТИТОР
Мирослав ИВАНОВ - 4395867

БИЗНЕС
Мила КИСЬОВА - 4395863
МОЯТ БИЗНЕС
Светлана ЖЕЛЕВА - 4395871
НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
Красимира ЯНЕВА - 4395863
УИКЕНД
Боряна НИКОЛАЕВА - 4395857
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891,
факс 4395826

КОРЕСПОНДЕНТИ
Бургас
Евгения ЖОРДЖЕВА - 0884 987 487
Велико Търново
Емилия ГУГОВА - 062/6776 54
Плевен
Ангел АТАНАСОВ - 0887 810 542
Пловдив
Михаил ВАНЧЕВ - 0889 623 679
Русе
Румен НИКОЛАЕВ - 0888 748 218

Стара Загора
Сашка ПАНАЙОТОВА - 0883 342 119
Добрич
Мария ДОБРЕВА - 0888 148 060
Перник
Мария ВАСИЛЕВА - 0888 213 804
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
Дарина ДИМОВА - 4395840
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” Българи и балтийските страни понесоха тежки удари от кризата, но успяха да запазят валутния борд

► Проф. Стив Ханке, „бащата“ на валутния борд в България

Цифра

40

► лв. ще е таксата за издаване на паспорт с биометрични данни, реши правителството. За лична карта ще плащаме 18 лв., а за шофьорска книжка - 25 лв.

Коментар

Трябва да се учим от най-добрите

В България всичко европейско се приема добре и позитивно. Но като се замислим, няма такова нещо като „европейски“ модел. В Европейския съюз има 27 страни членки, много различни една от друга във всяко едно отношение.

Някои страни са големи, известни и „западни“ - отдавна членове в ЕС. Но това не означава, че те се справят добре във всяка една област. Има области, в които дори една голяма западна страна може да не се справя много добре. Би било неразумно точно от тази страна да вземаме опит за областта, в която тя не се справя добре.

Затова, ако харесваме „европейския“ опит, трябва да отидем една стъпка по-напред - да се задълбочим и да видим кой точно европейски модел е добър, в коя европейска страна са най-добрите практики, с

Георги Ангелов,
старши икономист в институт
Отворено общество

” Холандия е моделът за пенсиите и здравето

най-добрите резултати. Това не е лесно, но ако не направим тази стъпка и приемаме вместо това, че всичко „европейско“ е добро - тогава действат на сяло и вероятно няма да постигнем добри резултати. Ето два примера.

Да вземем здравеопазването - система, по която в

българското общество има тотален консенсус, че са необходими реформи, и то радикални реформи (според скорошно изследване на Алфа ризърч само 10% от българите смятат, че няма нужда от реформи в здравеопазването). Как да изберем добрия европейски модел, който да следваме?

Всъщност не е толкова трудно. Вземаме европейската класация за качеството на здравеопазването (Euro Health Consumer Index) и виждаме, че на първо място в нея е Холандия. Ето го най-добрия европейски модел на здравеопазване. Той се състои от много интересен микс - там всичко е частно и конкурентно, от болници до здравни фондове, като държавата е само регулатор. Доброто представяне на Холандия е показателно за това, че конкуренцията може да се впрегне в

осигуряването на здравни услуги и по този начин пазарните стимули да бъдат използвани, за да се постигне качествено здравеопазване.

Да вземем пенсионната система, която също е на дневен ред за реформи. Вземаме индекс за пенсионната система (Mercer Global Pension Index) и виждаме - за наше най-голямо учудване, че отново Холандия е номер едно. Тези холандци, изглежда, неслучайно са толкова богати, явно правят нещата като хората! Какво е особеното в холандската пенсионна система? Пенсионните фондове в тази страна имат натрупани над половин трилион евро активи. От тези средства се изплащат пенсиите. Това е система, която осигурява стабилност и сигурност - пенсиите не зависят от решения на политици и от възможностите на държавния бюджет.

Подкрепа

► Правителството дари събраните 250 хил. лв. от ДДС върху изпратените SMS в подкрепа на кампанията на УНИЦЕФ Надежда за децата на Хаити

pari.bg реплики

► На бившия министър на труда и социалната политика Емилия Масларова мярката за неотклонение от 50 хил. лв. й се видя много. А защо не й се видя прекалено скъпо да плати по 2000 EUR на квадратен метър? Ами да, когато тези пари трябва да ги извади от собствения си портфейл, е много, но като парите са на българския данъко-

платец, може да плати и по 4000 EUR за ремонт на квадратен метър. Може да подпомогнем и нея като децата от Хаити. Имиджът ѝ рухна рязко, така че пускате SMS за Масларова, пък може и да успеем да съберем тази сума, толкова непосилна за нея. Пък нищо, че мъжът ѝ кара луксозна лимузина.

Читател

Позиция

Пандемията не се състоя, платиха я с наши пари

► Ваксините винаги са носили големи приходи на фармацевтичните компании

Клишираната фраза След дъжд качулка като че ли е измислена за здравното министерство. След като месеци наред пандемията доведе до истерия почти целия свят, а здравните власти у нас вдигаха безпомощно ръце, че не могат да осигурят адекватно лечение, дойде и спасението. Ваксини вече има и от 1 март всеки, който иска, ще може безплатно да се имунизира срещу щам А/Н1N1. Нищо че пандемията отмина, ей така, профилактично. Даже е добре по две ваксини, една може и да не е достатъчно.

Ако човек се ваксинира сега, ще бъде защитен от щам и следващата зима. Нищо че тогава може да се появи друг щам. Важното

Светлана Желева
szheleva@pari.bg

” Здравното министерство успя да осигури 80 хил. ваксини, след като премина истерията

е, че ще сме защитени от свински грип. Не е лошо да вкарат ваксини и за птичи грип. Току-виж е останал някой, носител на щам.

Здравните власти осигуриха 80 хил. дози, но основният

въпрос е защо чак сега, а не когато заплахата беше най-голяма и хората се предпазваха единствено с хирургични маски. Но по-добре късно, отколкото никога. Пратките с ваксините вече пътуват към имунизационните кабинети на бившите ХЕИ, ще бъдат раздадени на лекари и болничен персонал, военни, полицаи, на работещите в транспорта, подходящи са и за бебета над 6 месеца. 80 хил. дози трябва да се оползотворят, нали за тях са броени 1.6 млн. лв. от данъкоплатците. Ако случайно населението прояви силен интерес към ваксината, министерството има готовност да достави още 280 хил. дози, похвалиха се оттам. На това му се вика готовност за бърза и

навременна реакция.

Цялата ситуация около пандемията от свински грип има и един друг аспект. От самото начало тя бе проядена от съмнения за сделки както от Световната здравна организация, така и по линия на фармацевтичните фирми. Прекалено търговска стана тази пандемия, особено в ситуация като у нас сега.

Странно защо всяка година или през една по едно и също време се появява нов щам, който ваксините на пазара не го ловят. Стратезите на фармацевтичните компании играят на сигурно - всяването на паника и страхът от разболяване са основна движеща сила за реализация на продуктите им.

Бизнесът се готви

Строителството страда от прекаленото си раздуване, в туризма са спокойни

Бизнесът не очаква подобрение преди втората половина на годината, показва допитване на в. Пари. Въпреки че правителството подобри прогнозата си за 2010 г. и очаква слаб положителен растеж при предишен отрицателен, настроението сред фирмите е умерен песимизъм.

Филипа Радинова
philippa.radionova@pari.bg

забавяне на ефектите спрямо реалния сектор. Към края на 2010 г. ще бъде пикът на ниските печалби, а лошите кредити ще достигнат 10%, прогнозира Кристофор Павлов, главен икономист на УниКредит Булбанк.

Различни скорости

Общото мнение е, че икономиката е достигнала най-ниската си точка и отгук нататък може да се очаква растеж. Както се очертава обаче, компаниите няма да бележат резултати с еднаква скорост. Някои сектори ще се развиват по-бързо от други, а когато става въпрос за достигане на нива отпреди кризата, това изобщо може и да не се случи. Според Лъчезар Богданов такава е например ситуацията със строителството, което прекалено се е раздуло и ще трябва да се свие. Според бранша тенденцията е същата и секторът ще продължи да бележи спад поне до есента.

Полъх от чужбина

Очакванията са подобрението в България да пос-

ледва раздвижването на западните пазари, което вече започна. Неслучайно първите фирми, които поемат глътка въздух, са експортно ориентирани. В момента, в който светът тръгне, това ще се усети и при нас, коментира изпълнителният директор на Института за пазарна икономика Светла Костадинова.

Износът започва да бележи подобрение още през есента на миналата година и в момента върви много добре, дори повече от очакването, твърди Атанас Бобоков, един от собствениците на производителя на акумулатори Монбат, който изнася 84% от продукцията си в ЕС. Вторият елемент, на който бизнесът залага, е връщането на чуждестранните инвестиции в страната.

Спирачки

Вътрешното потребление ще остане свито, защото безработицата няма да спре да нараства поне още година, единодушни са и анализаторите, и от бизнеса. Друг съществен проблем са парите, които държавата дължи на бизнеса. От някои браншове отчитат проблем и при междуфирмените разплащания.

Държавата

Неефективната администрация, липсата на прозрачност, корупцията - това са основните критики към държавата. Има разминаване в мненията за фискалната политика, като някои са на мнение, че политиката на балансиран бюджет дава добър сигнал за стабилност. Според други обаче прекалено консервативната бюджетна политика стагнира икономиката.

Уволненията в строителния бранш продължават и вече достигнаха 20%

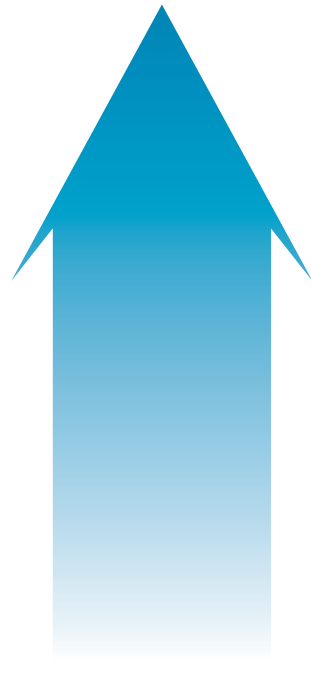
Туризмът е стабилен, износът е локомотив

Стабилност очакват в туристическия бранш. Въпреки че кризата се отразява и на този сектор, прогнозите на туроператорите са по-скоро за растеж между 0 и 2%. Представителите на туристическия сектор продължават да търсят възможности за намаляване на разходите и увеличаване на приходите си.

Очаква се по-добрите резултати да са основно за сметка на ръста на туристите от балканските пазари, коментира Стефан Шарлопов, председател на Българския съюз по балнеология и SPA туризъм. Въпреки това сред представителите на бранша личи известна несигурност. Председателят на Българската асоциация на туристическите агенции Донка

Соколова напомня, че все още не е ясно какви ще бъдат резултатите от летния сезон заради тенденцията записванията да стават в последния момент.

Най-високи очаквания имат фирмите, които изнасят продукцията си. Но и тук имат неяснота за развитието. Например машиностроенето вече отчита известен ръст в износа. 60% от продукцията в този бранш е експорт. Ръст в поръчките обаче имат тези предприятия, които трайно присъстват на европейския пазар, заяви Илия Келешев, председател на Българската камара по машиностроене. Неговите очаквания са за по-добра година от 2009 г. Някои компании обаче продължават да работят на непълен работен ден.

Пазарът на имоти е големият губещ

След бума на строителството през последните години сега този сектор претърпява сериозни сътресения. Спадът на строителната продукция за миналата година е 33% на годишна база и се очаква да продължи и през 2010 г. със съвсем малко по-бавни темпове.

Не се очаква и ръст на обема на сделките с недвижими имоти, казва Иван Велков, заместник-председател на Националното сдружение Недвижими имоти. Той прогнозира, че по-засилено ще бъде търсенето на новопостроени жилища и това ще доведе до запазване на равнището на цените.

Спад обаче отбелязват

търсенето и съответно цените на офисните и търговските площи, особено тези извън София. Тази регресивна тенденция ще продължи до средата на 2011 г., е позицията на Иван Велков.

Песимистични са и прогнозите в банковия сектор. Причината е, че ефектите от реалната икономика рефлектират върху банките със закъснение, обясни главният икономист на УниКредит Булбанк Кристофор Павлов.

Според него 2010 г. ще бъде най-тежка за банковия сектор. Очакванията са в края на тази година лошите кредити, които не са обслужвани повече от три месеца, да достигнат 10%.

за тежка година

Правителството и БНБ очакват ръст на икономиката за 2010 г.

МВФ и ЕК прогнозираят спад на БВП съответно от 2.5 и 1.1%

Правителството залага, че през тази година ще има 0.3% ръст на икономиката. Това е записано в Конвергентната програма на България за периода 2009-2012 г., която кабинетът одобри в края на януари. Предишните прогнози бяха за 2% спад на БВП, което е песимистичният сценарий за развитието на икономиката. Според финансов министър Симеон Дянков слабият растеж е реалистичният вариант за БВП, докато оптимистичният е 1% ръст през тази година.

Сравнение

Подобрените прогнози на кабинета за икономиката се припокриват с прогнозите на БНБ. В края на миналата година централната банка

прогнозира, че през 2010 г. ръстът ще бъде 0.5%. ЕБВР също повиши прогнозата си за България. През октомври миналата година банката залагаше на 1.5% спад, докато сега очаква ръст от 0.7%. Засега най-песимистични са очакванията за икономиката на МВФ и ЕК. Те залагат съответно спад от 2.5 и 1.1%.

Рецесията ще остане у нас и през 2010 г., прогнозира и от UniCredit Group. В периодичния анализ на банковата група за страните от Централна и Източна Европа се казва, че през тази година спадът на БВП ще е 1.5%. Предишната им прогноза беше още по-мрачна - за -2.5%.

Въпреки че преките чужди инвестиции се свиха наполовина, те продължават да покриват дефицита по текущата сметка изцяло, прогно-

► Според Дянков секторите, които се занимават с износ, ще бъдат двигател за излизане от кризата

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

зират от UniCredit Group. За да достигне българската икономика нивата на растеж, близки до потенциала, ще са необходими около две години, смятат от УниКредит. Това ще е периодът, през който трябва да набере скорост процесът на прехвърляне на производствени ресурси

(капитал и работна сила) от прегриващите сектори, ориентирани към вътрешното търсене, към производства на продукти, предназначени за износ.

Потребление

Свитото потребление ще е една от основните причини за спада на brutния продукт през тази година. Потребители ще бъдат под натиск, защото у нас задлъжнялостта е по-висока в сравнение с повечето страни от ЦИЕ. Ръстът на безработицата и загубата на работни места са на път да достигнат върха си през 2010 г. Това допълнително ще натежи върху вътрешното търсене.

Лъчът светлина в тунела е възстановяването на външнотърговските компании. Самият вицепремиер Симеон Дянков преди време каза, че секторите, които се занимават с износ, ще бъдат локомотивът за излизане от кризата.

Билиана Вачева

► Макро показатели и прогнози

	2007	2008	2009*	2010*	2011*
Реален БВП (промяна в % на годишна база)	6,2	6	-5,2	-1,5	1,7
Индивидуално потребление, (промяна в % на годишна база)	5,1	4,5	-5,3	-4,1	-0,7
Бруто капиталобразуване (промяна в % на годишна база)	21,7	20,4	-25,4	-14	-3,5
Правителствено потребление (промяна в % на годишна база)	3,4	-1,4	-0,9	-0,1	2
Износ (промяна в % на годишна база)	5,2	2,9	-11,8	-0,3	3,4
Внос (промяна в % на годишна база)	9,9	4,9	-22,5	-8,2	-1,3
Инфлация, средна (промяна в % на годишна база)	8,4	12,4	2,8	0,3	0,8
ЛЕОНИЯ, към края на периода (%)	4,56	4,07	0,23	0,8	2,35
Средна месечна работна заплата, (в евро)	220	268	288	274	268
Ниво на безработица (%)	6,9	6,3	9,3	12,8	12,6
Бюджетен баланс / БВП (%)	3,5	3	-0,7	-1,7	-1,7
Текуща сметка (млрд. евро)	-7,3	-8,7	-3,2	-2,1	-2,4
Текуща сметка / БВП (%)	-25,2	-25,4	-9,6	-6,4	-7,1
Нетни ПЧИ (млрд. евро)	8,4	6,1	3,2	2,6	2,3
Нетни ПЧИ / БВП (%)	29	17,8	9,5	7,9	6,9
Брутен външен дълг (млрд. евро)	29	37	36,8	37,8	39
Брутен външен дълг / БВП (%)	100,3	108,4	110,7	115	115,9
Официални валутни резерви (млрд. евро)	11,9	12,7	12,9	13,5	15,1
(Текуща сметка - ПЧИ) / БВП (%)	3,8	-7,6	-0,1	1,5	-0,2
Официални валутни резерви / Брутен външен дълг (%)	41,2	34,4	35,1	35,7	38,8

Източник: УниКредит Булбанк; * прогнози

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Строителните фирми вече уволняват и специалисти

Статистиката отчете спад от 25-30% за миналата година и той ще продължава, защото няма проекти и няма работа. Строителството навлиза в най-тежкия си период. Продължава вълната на уволнения във фирмите, които достигнаха 20%. Лошото е, че компаниите посягат на ядрата си и вече съкращават и специалисти. Освен това през последните три години е купена много техника на лизинг. Тези машини сега стоят на трупчета, не може да бъдат изплащани. Фирмите са развалили около 30% от лизингите.

Очакваме подобрение в бранша най-рано през

Иван Бойков, председател на Камарата на строителите

” 30% от договорите за лизинг на машини са развалени

септември - октомври, а това е прекалено късно. Единствените инвестиции, на които разчитаме, са европроектите, но и с

тях има проблеми. При големите инфраструктурни проекти не очакваме да се случи нищо освен по автомагистрала Тракия.

Държавата реши да провежда консервативна политика на балансиран бюджет, което стагнира икономиката. Правителството и фирмите трябва да работят заедно в целия процес - от обявяването на проекти до тяхната реализация, а не както сега да има разделителна линия, от една страна на която да стои администрацията, а от другата фирмите, които участват в търгове, и по средата да са конкуренцията и корупцията.

Секторите, които най-много се разшириха, сега се свиват

Подобна ситуация имахме през 90-те години, когато brutният вътрешен продукт бележеше ръст, но големите държавни компании отчитаха голям спад. Впрочем пикът на кризата тогава не беше през 1997, а през 2000 г. именно заради реформите и преструктурирането на икономиката. Същото, но не в такава степен, се случва и сега.

Някои сектори, които прекалено много са се разширили, сега ще трябва да се свият. Например в строителството няма да получат глътка въздух, няма как да очакват да се върнат на нивата от

Лъчезар Богданов, управляващ партньор в Industry Watch

” Някои фирми ще фалират, най-вече от строителния сектор

2007-2008 г. Всички тези строители или магазини за мебели, плочки, керемиди, щори, които

са на всеки ъгъл, ще трябва да фалират. Така че ще има още фалити на фирми, но обратното, други вече са достигнали статистическото дъно и се оттласкват. Те бележат подем, от което има растеж и на производствено ниво. Тези фирми компенсират фалитите на останалите.

Затова на макроикономическо ниво добавената стойност може да нараства. Но ако една компания се справя добре, а сто фалират, разбира се, че ще се чува гласът на тези сто. Така че това е психологически дебат.

ЕБВР финансира фирми у нас с 27.5 млн. EUR

Парите са по две кредитни линии, подписани с Алианц Банк България

Европейската банка за възстановяване и развитие създава нова възможност за финансиране на икономиката ни с две кредитни линии на обща стойност 27.5 млн. EUR. Те са отпуснати на Алианц Банк България за кредитиране на малки и средни предприятия и за финансиране на проекти в областта на енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници.

Кредитиране

Кредитната линия за малки и средни предприятия е на стойност 20 млн. EUR. Парите ще бъдат раздадени като заеми за оборотни средства, обясниха от Алианц Банк. Втората кредитна линия в областта на енергийната ефективност е в размер на 7.5 млн. EUR. Те ще се използват за кредитиране на проекти за намаляване на интензивността на потреблението на електроенергия и за подобряване на конкурентоспособността на фирмите от сектора. Заемът

за енергийна ефективност включва безвъзмездно финансиране от Международен фонд Козлодуй. Максималният размер на един кредит е 2 млн. EUR. Вече са подписани договори за кредитиране на малки и средни предприятия, които са на стойност 1 млн. EUR, посочиха от Алианц Банк.

Програмите за финансиране на малки и средни предприятия са много успешни в България, обясни Нора Косич, и. д. директор за България на ЕБВР. По думите ѝ това е причината от 2006 г. финансовата институция да си сътрудничи толкова активно с трезорите от страната ни. До момента ЕБВР е сключила кредитни линии за повече от 200 млн. EUR с банките у нас, допълни Косич. Банката ще увеличи инвестициите си въпреки рекордната загуба от 746 млн. EUR.

Възможност

Чрез тези две кредитни линии ще имаме възмож-

Нора Косич, Дорчо Илчев (в средата) и Светослав Гаврийски подписаха две нови кредитни линии

ност да се обърнем към по-голяма част от предприятията у нас, коментира Дорчо Илчев, изпълнителен директор на Алианц Банк България. Целта на банката е тези средства да бъдат усвоени до края на годината, допълни Илчев. Средствата за сектора на енергийната ефективност ще бъдат усвоени до края на годината, обясниха от банката. Причината за подългия срок е, че проектите в тази област са по-малки и е необходимо повече време за развитието им.

Радослава Димитрова

Мнение

Няма добри бизнес проекти

Не е точно да се говори, че банките не отпускат кредити. Ние имаме трудност да намерим добри проекти, които си заслужават да бъдат финансирани. Бизнес активността в България в момента е много слаба. Има добри проекти единствено в областта на земеделието. Най-големи проблеми има в сектора на строителството, но това неминуемо

щеше да се случи и без криза. В областта на машиностроенето също има трудности поради намалените поръчки.

Бизнесмените предпочитат да пазят парите си под формата на депозити в банките, вместо да инвестират. Привлечените средства са много повече, отколкото са отпуснатите кредити. Една от слабо-

стите на страната ни е, че трудно усвояваме средства. Сами трябва да си излезем от кризата, а не да чакаме тя да отmine. Кредитите в ритейла се влошават най-много. Лошите фирмени кредити са много по-малко - най-често при тези, които са инвестирани с цел спекула.

Светослав Гаврийски,
гл. изп. директор на Алианц Банк България

Активност

ПроКредит Банк с продукти за земеделци

ПроКредит Банк участва на международното изложение АГРА в Пловдив. Трезорът ще представи специализирани кредитни продукти и услуги за земеделските стопани. Банката отпусна инвестиционни кредити за закупуване на земеделска земя, сгради, селскостопанска техника, инвентар и животни, както и оборотни

кредити за закупуване на фуражи, семена, препарати и торове. На своите клиенти ПроКредит Банк предлага и лизинг на нова селскостопанска техника.

Р. Димитрова | pari.bg

Спестявания Юнионбанк пуска нов депозит

МКБ Юнионбанк пуска депозит Отличен 6, който дава възможност на клиентите да теглят 10% от вне-

сената сума всеки месец. Само през първата седмица от предлагането на новия продукт лихвата ще е промоционална и ще достигне 8% за спестяванията в левове. След това тя ще бъде фиксирана на 7.6%, обясниха от банката. Отличен 6 съчетава отличната доходност и свободата клиентите да ползват парите си, когато и където пожелаят, коментира Емил Вучков, директор Продуктова и пазарна политика в МКБ Юнионбанк.

Р. Димитрова | pari.bg

Увеличиха минималния капитал на застрахователите

Едва 4 дружества трябва да направят парични вноски, за да изпълнят новите изисквания

Минималният гаранционен капитал на общозастрахователните компании, които предлагат полицата Гражданска отговорност, ще се увеличи от 6.4 млн. лв. на 7 млн. лв. Това предвиждат приетите от Министерския съвет промени в Кодекса за застраховането. Минимален капитал от 7 млн. лв. трябва да имат и живото-застрахователите, които предлагат и финансови застраховки.

Решение

Промените в нормативната уредба са заради периодичната актуализация за минимален капитал. Те са свързани с европейския индекс на потребителските цени.

Това е нормално и регулярно увеличение, коментираха мениджъри на компаниите в сектора. Корекцията на гаранционния

капитал е свързана с инфлационните процеси и се прави всяка година, каза за в. Пари Орлин Пенев, председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи. По думите му увеличението се налага заради европейска директива, която е заложена и в Кодекса за застраховането.

Общозастрахователните компании, които предлагат продукти, различни от Гражданска отговорност, трябва да увеличат минималния си капитал от 4.4 млн. лв. на 4.6 млн. лв. Доколкото знам, увеличението е породено от еврорективите, в които са заложили критериите как се смята капиталът и колко да е, коментира Коста Чолаков, главен изпълнителен директор на Интерамерикан България. Според него това не е изненада. Нашият капитал е доста над сегашните изисквания, твърди Чолаков.

Засегнати

От общо 35 дружества, които имат лиценз за застра-

хователна дейност в България, новите изисквания ще засегнат едва четири, показва статистиката на МС. Техният капитал трябва да се повиши с парична вноска. Дружествата, които не покриват новите изисквания, трябва да достигнат минималния капитал до три месеца след влизане в сила на измененията в нормативната уредба.

Промени

След промените Комисията за финансов надзор ще получи право да одобрява бюджета на Гаранционния фонд. Аргументите са, че по този начин ще има по-ефективен и превантивен контрол върху планирането на приходи и разходите на фонда.

Промените в Кодекса за застраховането нямат общо с директивата Платежоспособност II, която ще влезе в сила от 2012 г., каза Коста Чолаков. За нея всеки трябва да се подготви индивидуално, като в нашата група от 6 месеца тече подготовка.

Атанас Христов

ВСЕКИ ПЕТЪК

ЧЕТЕТЕ

Вашият пътеводител в света на автомобилите и автомобилния бизнес

АВТОПАРИ

За реклама: тел. 02/4395 872, reklama@pari.bg

Пари

Гърция ни спретва поредната криза

Българският туризъм може да бъде засегнат най-много от стачките на съседите

Първата масова стачка на гръцките държавни работници скова Гърция за 24 часа. За разлика от протестите, блокирали границата с България почти за един месец, този път южните ни съседни се борят не за нови придобивки, а да не загубят това, което вече имат - високи заплати и големи социални придобивки. Работниците от държавния и частния сектор излязоха по улиците на страната заради обявените от правителството планове за съкращаване на бюджетния дефицит, който възлиза на над 12.7% от БВП към края на миналата година.

Сред мерките са намаляване на заплатите и оръзване на допълнителни възнаграждения, като 13-а и 14-а заплата, увеличаване на данъците и на пенсионната възраст.

Ефект

Двадесет и четири часовата масова стачка в Гърция, организирана от профсъюза на държавните чиновници GSEE, може и да не се отрази в краткосрочен план

на България. Оръзването на заплатите на южните ни съседни обаче ще намали покупателната способност на гърците и ще изиграе лоша шега и на част от българската икономика в дългосрочен план, коментира за в. Пари икономистът Плутархос Маридакис. Съкращаването на 13-ата и 14-ата заплата за държавните институции и намалването на заплащането в тях ще бъде последвано и от частните компании в Гърция, което ще намали драстично приходите на съседите ни.

А когато хората имат по-малко пари, съкращават и пътуванията си - и към България, и към останалите съседни страни, заяви Маридакис. Според него от началото на годината дори вътрешният туризъм в Гърция е намалал с 15-20%. Потокът към България също ще падне с подобна цифра.

Туризъм

Трудно е да се прогнозира как сегашните протести срещу замразяването на заплатите, намаляването на надбавките и повишаването на данъците ще се отразят на туризма, заяви Ирина Найденова, председател на контролната комисия на Асоциацията на българските туроператори и туристи-

► Държавните и частните работници блокираха Гърция заради правителствените планове, които ще намалят приходите им

чески агенти. Според нея гръцките туристи пътуват до България предимно през зимата. А ако следващия сезон имаме сняг, адекватни оферти и добра маркетингова стратегия, може и да успеем да тушираме евентуалния негативен ефект, смята Найденова.

Банки

Проблем възниква и с гръцките банки, които са загубили доверието на гръцкия бизнес, смята бизнесменът Йоаким Каламарис. Във вторник рейтинговата агенция Fitch Ratings свали рейтингите на четирите най-големи банки в страната - Гръцката национална

банка (собственик на ОББ), Alpha Bank, EFG Eurobank и Piraeus Bank (които присъстват у нас) до ВВВ заради негативните перспективи пред икономиката.

Според българските банкери обаче гръцките трезори у нас работят по българските закони и зависят от нашата икономика, а не от гръцката. Българската банкова система е с много добра капиталова адекватност и ликвидност и няма причини да се появят проблеми. Случващото се в Атина има косвено влияние върху гръцките банки у нас, но и то скоро ще бъде отстранено чрез мерките за намаляване на гръцкия

бюджетен дефицит до 3%, смятат български банкери.

Транспорт

Стачката в Гърция носи загуби за българските транспортни фирми, националният авиопревозвач България Ер и Българските държавни железници. Блокадата на границата от гръцките фермери нанесе общи щети от 13.5 млн. лв. Загубите само на превозвачите бяха около 500 хил. EUR, коментира за в. Пари Миролуб Столарски, председател на УС на Българската асоциация на сдруженията в автомобилния транспорт.

Експ на в. Пари

Начало

Направиха лаборатория за анализ на ГМО

Оборудвана е първата у нас специализирана лаборатория за анализ на генномодифицирани организми. Тя е към Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС). Тя ще работи като инструмент за контрол на ГМО в околната среда, съобщиха от екоминистерството. За осъществяване на ефективен контрол лабораторията ще извършва няколко вида анализи. Очаква се лабораторията да бъде приета в Европейската мрежа на ГМО лабораториите.

К. Янева | pari.bg

Пробив

Фермите ще продават домашно сирене

В началото на юни фермите ще може да продават своя продукция. Това стана ясно на заседание на земеделската комисия в НС вчера. Депутатите приеха на второ четене промените в Закона за храните. Текстовете дават шанс на стопаните да продават домашно сирене, колбаси, кашкавали и птици, произведени от тях.

С. Трифоновска | pari.bg

За Евролайф 20 000 българи казват: добре че послушахме съвета им

Евролайф е брокер,

стъпил здраво в Централна и Източна Европа. Ние не правим нищо друго, освен да съветваме клиентите си по финансови въпроси - така накратко обясни работата на своите шест хиляди служители Михаел Рихтер - генерален мениджър на Евролайф. Той беше в България, за да каже на своя български екип: кризата е вашият шанс да научите клиентите си как да инвестират в бъдещето. Впрочем г-н Рихтер има сантиментално отношение към страната ни. Ние започнахме нашето европейско развитие извън Австрия точно с България преди десет години. Видяхме, че тук се работи добре и добихме куража да разширим дейността си в Украйна, Румъния, Латвия, Литва и Молдова, каза той.

Клиентите

За лична социална осигуровка може да се говори тогава, когато обществото е достатъчно богато, за да може да мисли не за днес, а за ут-

► Михаел Рихтер - генерален мениджър на Евролайф

ре, казва Михаел Рихтер. В Австрия - една от най-богатите страни в света, където е позиционирана централата на Евролайф, хората по-лесно си задават въпроса: къде искам да бъда след 10 години или след 20 години, доколко моето семейство е осигурено след смъртта ми, колко пари да заделям за висок стандарт след пенсионирането си. Това са все въпроси свързани с личната финансова сигурност и точно така ние разбираме същността на нашата работа, заключи г-н Рихтер. В страните от Източна Европа обаче стандартът на живот е по-

► Божидар Василев, управител на Евролайф България

нисък и затова Евролайф е тук сравнително отскоро. Изглежда обаче, че съветите на застрахователния брокер са били достатъчно добри, защото през 2009 г. 23 800 европейски граждани са сключили нови договори чрез компанията и са инвестирали в сигурността си 13.5 млн. USD, което е и стойността на застрахователната премия. От гледна точка на застрахователите това означава, че в случай на нужда ще изплатят на тези клиенти 236 млн. USD. Така че годината бе удовлетворителна в условията на криза, заключи Михаел Рихтер.

Кризата

През последните две години стойността на капитала се повиши, защото просто е по-малко с около 30 на сто, обяснява генералният мениджър на Евролайф. И това кара много от хората да се замислят какво да направят сега с тези скъпи пари.

В Украйна например кризата е много тежка. Но в Латвия е направо жестока - държавата затваря болници и училища, данъците растат. Но въпреки това Латвия е един от най-преуспяващите ни пазари, обяснява Михаел Рихтер. За да ни подсказе, че личното отношение към бъдещето е и въпрос на народопсихология. Изглежда, че по време на криза българинът не се отличава много в поведението си, защото и той спестява. Днешните рискове и днешният стремеж към сигурност чрез пестене вероятно са шанс за нашенеца да осмисли "изкушенията" от харченето на лесните кредитни пари. Ние в Евролайф сме обнадеждени за този процес на преосмисляне на

ценностите, защото над 10 на сто от новите застрахователни договори - общо 2800, са сключени в България през 2009 г., казва Божидар Василев - управител на Евролайф - България.

Партньорите

Добрият брокер е този, който си подбира внимателно партньорите сред застрахователните компании, категоричен е г-н Василев. В България това са компанията Алианц и Граве. Те имат достатъчно дълга история и са преживели добри и лоши времена, пазейки парите на своите клиенти. Освен това поведението на държавата към живото застрахователните компании и банките е съвсем различна.

В повечето случаи тя не застава зад банките, но в повечето случаи стои зад животозастрахователните компании. Затова рисковете за вашите пари в животозастрахователна компания са много малки, категоричен е българският мениджър. Затова считаме, че животозастрахо-

вателната програма е истинската алтернатива на пенсионното осигуряване. Хората, които заделят средства в такива програми, могат да си позволят да се пенсионират тогава, когато те преценят, а не тогава, когато държавата им каже, обяснява г-н Василев.

Оптимизъм

Нашето мото за 2010 г. е: това е най-успешната година на Евролайф България! Това не е оптимизъм, това е реализъм, защото ние сме се подготвени за успеха, категоричен е г-н Василев. Над 20 000 българи са приели съветите на компанията и са инвестирали в своята сигурност за бъдещето. Много от тях вече са ни казвали: добре че послушах съвета ви. Но много повече са онези, които са били разочаровани, че не са го направили. Заедно с тях ние ще търсим шансовете за успешна 2010 г., завърши Божидар Василев.

МобилТел отчете 7.9% спад на приходите

Телеком Аустрия обединява в едно дружество дъщерните си компании за фиксирана и мобилна телефония

Първият български GSM оператор МобилТел запазва лидерската си позиция на българския пазар с дял от 50% през 2009 г., съобщи от компанията. Общият брой на абонатите е 5.3 млн. души, като 60% от регистрираните карти са на месечни договори. Забелязва се тенденция за прехвърляне на клиентите от предплатените услуги към абонаментните планове, съобщи от М-Тел. През миналата година 400 хил. души са се прехвърлили на месечни договори.

Резултати

През изминалата година МобилТел отчита 614 млн. EUR приходи, което е спад от 7.9% в сравнение с година по-рано. Оперативната печалба преди данъци и амортизационни отчисления за 2009 г. (EBIDTA) възлиза на 327.1 млн. EUR, което е с 11.8% по-малко в сравнение с 2008 г.

Разговори

Общият обем на разговори на клиент на компанията през четвъртото тримесечие на 2009 г. е 98.6 минути. Това е с 3.1% повече спрямо същия период за предходна-

▶ **Андреас Майерхофер**

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

та година. Въпреки увеличеното време на разговори приходите от абонат на месец падат. В края на 2009 г. те са 9 EUR на потребител, докато година по-рано са били 9.6 EUR.

Персонал

През август 2009 г. започна реструктуриране на компанията, в рамките на което бяха съкратени 2% от персонала, каза Андреас Майерхофер, главен изпълнителен директор на МобилТел. По думите му съкращенията са засегнали предимно мениджърския състав, а през тази година не се планира ново редуциране на персонала. Компанията обмисля възможността за аутсорсинг на някои от подразделенията си. Компанията планира над 100 млн. EUR инвестиции през 2010 г.

Ще насочим усилията си

основно в продажбата на смарт телефони, развитие на фиксираната телефония и мобилните приложения, каза Майерхофер. Преструктурирането на Телеком Австрия няма да се отрази на бизнеса на МобилТел в България, допълни Майерхофер.

Преструктуриране

Приходите на компанията майка за 2009 г. възлизат на 4.7 млрд. EUR, а оперативната печалба преди облагане с данъци е 1.6 млрд. EUR.

В средата на годината предвиждаме реструктуриране на компанията, като обединим двете основни звена - фиксираната и мобилната телефония, каза изп. директор Ханес Амертсрайтер. Новото име на компанията ще е A1 Telekom Austria.

Боряна Николаева

2010 година ще мине под знака на SPA туризма

Приходите на сектора са се свили най-малко заради кризата

През 2010 г. SPA, уелнес и балнеотуризмът ще бъдат с водещо значение. Сега е „модерно“ да почиваш в SPA хотел, коментира пред в. Пари Донка Соколова, председател на Българската асоциация на туристическите агенции. По оценка на работещите в туристическия бранш SPA, уелнес и балнеотуризмът в България са и най-малко пострадали заради кризата. Дори има прогнози, че през 2010 г. загубите от предходната година ще бъдат компенсирани.

Потенциал

Имаме добра база, уникални условия, а и хотелите ни работят целогодишно, затова и спадовете ни са най-слаби на фона на другите видове туризъм, каза за в. Пари Стефан Шарлопов, председател на Българския съюз по балнеология и SPA туризъм и собственик на веригата Шарлопов Хотелс. По негова оценка приходите са се свили с 10%, но можем да очакваме възстановяване на сектора до нивото от 2008 г. Според официалната

статистика през 2008 г. SPA, балнео- и уелнес туризмът имаха около 3.5% дял от общите приходи в бранша в размер на 2.5 млрд. EUR. Аз обаче смятам, че делът им бе минимум 10%, твърди Шарлопов. Според него секторът има потенциал да отчита 10% ръст на годишна база, като в дългосрочен период той може да допринася за 30% от приходите от туризъм в страната.

Криза в пълния смисъл на думата не сме усетили, каза за в. Пари и Златко Златанов, собственик на SPA хотел Рич във Велинград. По негова оценка загубите са около 20%, но той също е доволен на фона на резултатите от другите видове туризъм. Надявам се, че спадът ще може да се компенсира през 2010 г., казва той.

Пазари

За 2010 г. атакуваме сериозно Израел, Москва, Букурещ, Скопие и Белград, казва Златанов. Според Шарлопов туризмът ни, не само SPA, уелнес и балнеонаправленията му, ще разчита основно на балканския пазар. Много ще се разчита и на българските туристи, казва Соколова.

Дарина Черкезова

Изложение

347 участници на Ваканция&SPA експо 2010

▶ От днес до 27 февруари в НДК ще се проведе 27-ата туристическа борса Ваканция&SPA експо 2010.

▶ Изложителите са 347 - от България и 20 други страни.

▶ Увеличава се борят на участниците от Гърция и Турция.

Регулациите

Един от големите проблеми в сферата на SPA и балнеотуризма е липсата на критерии за предоставяните услуги, поради което хората в сектора въвежда и нарицателното „менте SPA“. Оказва се обаче, че кризата е имала "пречистващ" ефект.

Очаква се до средата на годината от Европейската SPA асоциация да ни представят безвъзмездно критерии за балнео-, SPA и уелнес туризма, които да бъдат заложени в бъдещия закон за туризма.

Интервю Максим Клейтман, председател на управителния

Германия е се стимулира

Средна класа с наливане на бетон и

▶ **Господин Клейтман, тези дни стана ясно, че вашата компания Бестехника е подписала договор с Атомстройекспорт за изграждане и доставка на съоръжения за бъдещата АЕЦ Белене. Какво точно ще правите?**

- Става дума за доставка на два транспортни шлюза. Това е огромно съоръжение, през което от реакторния корпус се извежда отработено гориво и в реакторния корпус се вкарва свежо гориво. Но това не е единственото му предназначение - всичко, което трябва да се вкара в реакторния корпус и да се изкара от него, минава през този шлюз. Ще го строим близо три години, като ще се доставя на етапи. Монтажът ще започне от етапа построяване на корпуса на реактора.

▶ **Какъв обем работа е това за Бестехника?**

- Достатъчно сериозен. Изделието е много интересно заради начина, по който ни е възложено. Имаме задача да го проектираме, конструираме, произведем, да го доставим на площадката, което само по себе си е много сложна техническа задача, и накрая да осъществим монтажа на площадката. Това е много важна поръчка за Бестехника не само поради нейната големина, но и поради факта, че е комплексна поръчка и всички звена на фирмата ще бъдат обхванати - заводът в Радомир заедно с нашата инженерингова фирма в София. Ще участват всички категории специалисти, не само пряко заетите в производството. Сигурно ще имаме нужда и от външни подизпълнители.

▶ **На каква стойност е договарят ви с Атомстройекспорт?**

- 8.200 млн. EUR с уговорката, че проектът ще се изпълнява три години.

▶ **Нямате ли притеснения, че правителството може да се откаже да строи АЕЦ Белене?**

- Това оборудване е предназначено за Белене, но само по себе си то представлява необходима част от всеки проект, който руснаците биха правили някъде. Става дума за последния им проект АЕЦ 2006 - ново поколение атомни централи, с които Русия излиза на пазара. Те очакват да спечелят договори в Турция, Армения и Беларус. Така че това съоръжение може да бъде използвано и за други централи, не само за Белене.

Разбира се, ще бъде много неприятно, ако правителството каже, че Белене няма да се строи. Но засега поне е доста устойчиво поведението на правителството. Според нас изграждането на АЕЦ Белене е шанс не само за нашата компания, а и за цялата българска промишленост, защото е нормално да предстоят и други подобни договори.

▶ **А какви други големи инфраструктурни проекти са интересни за българското машиностроене?**

- Инфраструктурните проекти, в които машиностроенето би могло да има интерес, са малко. Освен това възлагането на тези проекти по схемата главен изпълнител, който избира подизпълнителите, дава много малки възможности на българските фирми и те участват на много ниско ниво. Като правило българските фирми са използвани за производители на ниско-разрядна продукция. Не се говори за технологичен или ноу-хау трансфер. Липсва политика как при големи инвестиции у нас с държавни средства или гаранции да се осигури по-голям пазар на българските фирми.

Например проектът за изграждане на сероочистваща инсталация в тецевата в Марица-изток. За съжаление по-голямата част от работата, която би могла да бъде свършена от български машиностроителни предприятия, най-вероятно ще се върши от китайци. Защото начинът, по който са формулирани условията за участие в търга, не предполага участие на български фирми. Това не дава възможност да се вдигне качеството на нашата индустрия, участващите български предприятия да повишат своите възможности в резултат на тези проекти, да придобият нови знания и качествено нов портфейл.

▶ **Но в противен случай биха ни обвинили в протекционизъм.**

- Да, не трябва да има протекционизъм, защото иначе България, която е експортно ориентирана държава, също ще бъде предмет на протекционизъм там, където са нейните пазари. Но има начини, има икономически модели как да се наложи технологичен и продуктов трансфер и по този начин да се натовалят българските предприятия. Въпрос на трайна, деполитизирана промишлена политика.

Защото сега се казва, че едва ли не всички, които

ще строят АЕЦ Белене, са от отбора на Октоподите. Какво трябва да прави нашата промишленост? Да стои и да гледа отстраняване? Защото, ако проявява интерес да участва в някакъв инвестиционен проект, тя може да бъде обвинена в нездрав интереси?

Всеки интерес, който дава на хората работа, а предприятията работят, е благородна кауза. Ние, българските предприятия, имаме потенциал да работим изделия с висока принадлежна стойност. Те предполагат участие на по-голям брой висококачествени хора и труд, което означава по този начин да се създава средна класа. Средна класа не може да се създава с наливане на бетон и правене на тротоари. Трябва да работят конструктори, проектианти, технолози, т.е. по-голямо интелектуално участие.

▶ **Защо трябваше да се строи магистрала Люлин от турска фирма? Защо турска фирма трябваше да бъде основният изпълнител по строителството в ТЕЦ Марица-изток 1?**

- Ето как го прави Герма-

съвет на Бесттехника-Тежко машиностроене

пример как ИКОНОМИКА

правене на тротоари не се създава

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

ния, за да стимулира натоварването на собствената си промишленост. Ако едно тамошно предприятие възложи работа, която би могло да поеме самото то, на друго място, т.е. да прави внос, тогава разходите, които ще заплати за освобождаването на работната сила, ще бъдат толкова големи, че неговият икономически интерес е да не го прави дори при поне конкурентна схема. Това протекционизъм ли е - не е! Грижа ли е за интересите на държавата - да!

► А как ще оцените антикризисните мерки на правителството?

- Антикризисните мерки за мен се изчерпват с монетарни мерки, които не са се променили от въвеждането на валутния борд. Наръчникът, Библията е: валутен борд, фискален резерв, стабилност на банковата система. Няма нищо лошо, но това е само А. Трябва да има и Б, и В, и Г.

Кои са четирите стълба на българската неконкурентоспособност: много ниско вътрешно потребление, много ниско потребление от традиционните

пазари, фиксиран лев и скъп кредит.

Как при това положение можем да бъдем конкурентоспособни? Колко по-добри трябва да бъдем, след като имаме Турция до нас с плаваща валута, Русия - също с плаваща валута. Питате ли ни как сме се явявали на търг за този прословут договор с Атомстройекспорт срещу руски фирми в период, в който рублата стана от 35 рубли за евро на 45. Ние сме дали по-ниска цена от нашия конкурент.

► Да не би да оспорвате валутния борд?

- Не го оспорвам, аз съм инженер, не съм икономист. Добре, валутният борд е Библия, твърдят курс е Библия, ЕRM е Библия. Но високите кредити Библия ли са? Защо трябва да се налага например да искам от моя австрийски партньор по-голям аванс, тъй като лихвата по кредитите в Австрия е 2.5-3%, а в България - 8%? И той да ми казва: Да, аз ще ти дам по-голям аванс, но ти ще направиш компромис в цената. Задава се въпросът -

защо австрийската банкова система или германската, или италианската може да дават кредити на два пъти и половина по-ниска цена, отколкото българската?

► Как се отрази кризата на Бесттехника?

- Спадът през 2009 спрямо 2008 г. беше 40%, но това е средният спад, тенденцията през цялата 2009 г. беше низходяща. Четвъртото тримесечие дори не искам да си го помислям. Но аз по природа съм оптимист. Сега на Запад много се говори за криза с две дъна - W. Ако го възприемем за възможно, може да се очаква през третото тримесечие нов ръзък спад.

► Значи за вас този договор за АЕЦ Белене е много важен сега?

- Тази година с този договор ние можем само да се радваме. Дано да се намери и този модел, с който да се продължи изграждането на Белене. Това ще даде глътка въздух за много икономически субекти и е възможност да се раздвижи цялата икономика.

Мила Кисьова

Фармацевтичните фирми са ГОТОВИ да бъдат проверени

Търговете за
лекарства опорочават
системата

Фармацевтичният сектор има нужда от проверки, е мнението на играчите в него, които в Пари потърсиха за коментар по повод извънредното на премиера Бойко Борисов, че предстои операция Наглите и във фирмите, свързани с лекарства.

Реакция

Всяка сфера у нас има нужда от проверки, а във фармацевтичната достатъчно скандали имаше в миналото, по които текат проверки, но така и нещата не се изясниха, заяви Огнян Донов, изп. директор на Софарма АД. Защото едно е да се пише за някоя неща, друго е съответните органи да се произнесат някоя наистина ли е бръкнал в меда и колко е взел, коментира бизнесменът.

По думите на здравния министър става въпрос за разследване от 2006 г., а оттогава доста неща се промениха, заяви Деян Денов, изп. директор на Асоциацията на чуждестранните фармацевтични фирми у нас. Ако става въпрос за криминални практики, те трябва да се изчистят, казва той.

Предложения

В момента е нелогично само Комисията по позитивния лекарствен списък да определя кои лекарства и на какъв процент да се плащат от публичните фон-

► Много скандали за лекарства от близкото минало чакат своя отговор, смята Огнян Донов, изп. директор на Софарма АД
СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

дове, смята Огнян Донов. Това трябва да го прави и Националната здравноосигурителна каса, защото експертите знаят най-добре финансовия ресурс, с който разполагат, а той винаги е ограничен. Това е недоразумение в момента, което може да се поправи, смята още Донов.

Корупция или поне съмнения за корупция има при всички търгове, в това число и в здравеопазването, коментира Деян Денов. Затова отдавна мнението на асоциацията е, че търговете не са най-подходящият начин за доставяне на лекарства. Те не отговарят на динамиката на пазара и заболяемостта - понякога са много, понякога не стигат. Най-добрият вариант е лекарствата да минат изцяло към здравната каса, която да определя частично или напълно се заплащат група продукти, смята още Денов.

Анализ

Трябва да се направи цялостен анализ - има ли източване на касата, включване на екзотични и ненужни продукти, казват представителите на фармацевтичните компании у нас. От юни 2009 г. касата не публикува месечните си разходи за лекарства. Няма и прогноза за очакваните разходи за 2010 г. Липсата на публичност по този въпрос пречи на възможностите за дискусия по предложенията за промени. За фирмите е много важно техните лекарства да се заплащат от публичните фондове, но трябва да се види какво лечение се осигурява на пациентите. Не трябва да се разсъждава и в посока: няма продукт, няма проблем, казва Деян Денов. Трябва да се знае краткосрочна ли е грижата за пациентите, или на здравеопазването гледаме като на инвестиции в бъдещето, обобщава Денов.

Светлана Желева

ПОСЕТЕТЕ МЕЖДУНАРОДНАТА
СЕЛСКОСТОПАНСКА ИЗЛОЖБА**АГРА****23 – 27.02.2010****Работно време:**
23-26.02. – 9.00-18.00 ч.
27.02. – 9.00-14.00 ч.**Международен панаир Пловдив**
www.fair.bg

Google атакуван от две страни

Търсачката е разследвана за нелоялна конкуренция и нарушаване на личната неприкосновеност

Лидерът в онлайн търсенето Google Inc. ще бъде разследван от европейските антиitrustови органи след подадени три оплаквания до Европейската комисия за нелоялна конкуренция. Сигналите идват от британския сайт за Foundem, френската търсачка Ejustice.fr и Ciao From Bing, който беше партньор на AdSense, притежаван от Google, но придобит през 2008 г. от Microsoft. Жалбата на Ciao беше подадена до антиitrustовата агенция в Германия и случаят беше предаден на Европейската комисия.

Защита

На този етап става въпрос за уточняване на факти и ние сме на разположение да отговаряме на въпросите на комисията, съобщиха от централата на Google в Калифорния. Разясняваме подробности за продуктите и технологиите си и сме

убедени, че бизнесът ни е в интерес на потребителите и партньорите и е в съответствие със закона за конкуренцията в Европа. Винаги поставяме на преден план интересите на потребителите и се състезаваме честно и почтено на пазара, коментира обвиненията Джулия Холц, старши съветник по въпросите за конкуренцията в Google.

Пазарен дял

Компанията има доминираща роля сред търсачките с 65.4% пазарен дял през януари според агенция ComScore Inc. На второ място е Yahoo! Inc. със 17%, следвана от Bing с 11.3%. Microsoft и Yahoo! планират да обединят търсачките си след получаване на одобрението на съответните органи в Европа и САЩ този месец. През юли миналата година те подписаха 10-годишен до-

говор в опит да се преборят с Google.

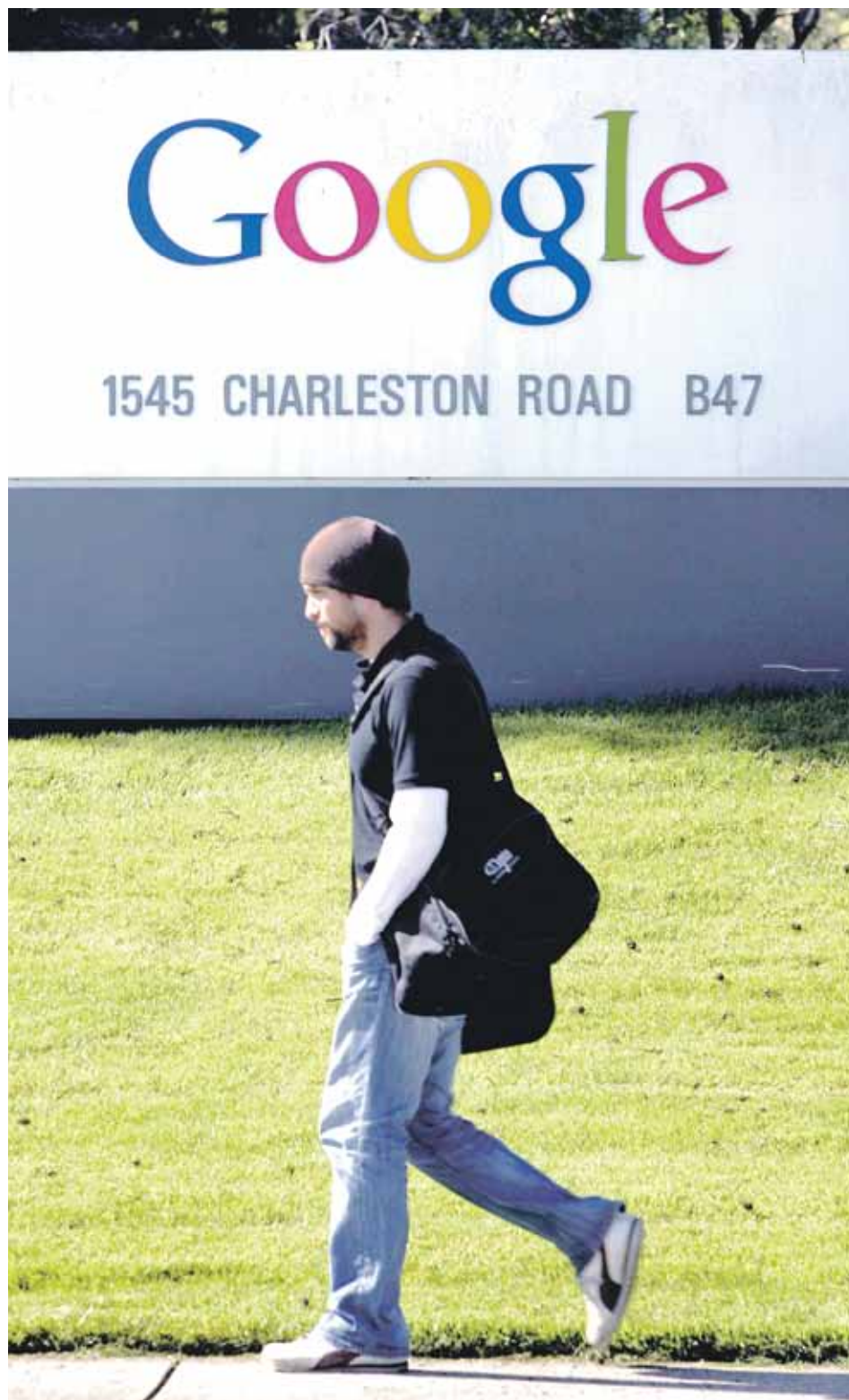
Присъди

Световният лидер в онлайн търсенето е атакуван и по друг фланг. Вчера един бивш и двама настоящи ръководни служители в Google бяха осъдени на шест месеца условно от италианския съд. Тримата бяха обвинени в нарушаване на личната неприкосновеност, като са позволили през 2006 г. пускането в интернет на видео, показващо малтретиране на момче, болно от аутизъм.

Осъдените са старши вицепрезидентът и главен юрист на компанията Дейвид Дръмънд, бившият главен икономист Джордж Рие и съветникът по поверителността в световен мащаб Питър Флайшър. Случаят поставя въпроса за последствията от свободата в интернет и дали онлайн пространството е открита, саморегулираща се платформа, или съдържанието ѝ трябва да бъде по-стриктно следено за оскъргителни материали.

Съдебен спор

От централата на Google в Калифорния съобщиха, че възприемат делото като заплаха за свободата в интернет. Прокурорът по делото настоява, че в случая не става въпрос

► Един бивш и двама настоящи мениджъри в Google получиха шестмесечни условни присъди от съда в Италия заради видео, качено в интернет

за цензура, а за баланс между свободата на изразяване и правото на лична неприкосновеност. Тримата обвинени оттрекоха

вината си, като заявиха, че никой от тях не е участвал в заснемането на видеото или неговото публикуване в интернет. Според

прокурора обаче за кратко време клипът се изкачил на първо място по гледане и е трябвало да бъде забелязано от тях.

Световната търговия се срина с 12%

През 2009 г. е отчетен най-големият спад от 60 години

Световната търговия се е сринала с най-много през миналата година от Втората световна война насам, съобщиха Паскал Лами, председател на Световната търговска организация. Отчетеното понижаване надхвърли черните прогнози от декември, когато организацията заяви, че очаква спадът в търговията да бъде 10%.

Спадът в потреблението доведе до силно понижаване на търговските потоци към най-големите икономики, посочват от СТО. Негативно влияние върху търговията през миналата година имат и свитите банкови заеми за финансиране на търговските трансакции. В по-малка степен са се отразили повишените мита и субсидиите

► Паскал Лами, председател на СТО

за подпомагане на националните пазари.

Безпрецедентният спад от 12% за 2009 г. налага необходимостта от спешно приключване на Преговорите от Доха за либерализиране на световната търговия, каза Лами. Преговорите от Доха започнаха през 2001 г. с основен акцент намаляване на търговските бариери. Впоследствие разговорите преминаха в спорове за намаляване на селскостопанските субсидии в САЩ и ЕС.

Новият собственик на bTV на червено с 55.3 млн. USD

През последното тримесечие на 2009 г. СМЕ е реализирала 252.1 млн. USD приходи

Новият собственик на bTV Central European Media Enterprises Ltd. е отчетел 55.3 млн. USD чиста загуба през последното тримесечие на миналата година. Компанията е успяла да стопи загубата си от 328.1 млн. EUR, отчетена през периода октомври - декември 2008 г. Акциите, търгувани на свободния пазар, са нараснали с 46% до общо 61.9 млн. броя. Приходите през последните три месеца на миналата година намаляват до 252.1 млн. USD от 291.5 млн.

USD за същия период година по-рано.

Свиване

Безпрецедентната икономическа криза в Централна и Източна Европа, където компанията развива своята дейност, сви приходите от реклама с 30% през миналата година в сравнение с 2008 г., каза президентът и главен изпълнителен директор на СМЕ Адриан Сарбу. Правим необходимите корекции в портфолиото си, за да излезем на печалба през настоящата година, обясни той.

У нас

През миналата седмица компанията придоби изцяло най-голямата българска телевизия bTV срещу 400 млн. USD, като по този

► Правим необходимите корекции в портфолиото си, за да излезем на печалба, каза Адриан Сарбу, гл. изп. директор на СМЕ

начин си изгради телевизионна империя у нас на обща стойност над 570 млн. USD. През 2007 г. СМЕ придоби 80% от ProBG (тогава

TV2) и RingBG за 172 млн. USD. В момента компанията присъства в 7 държави, но продава бизнеса си в Украйна.

Cover story

Businesses see tough year ahead, despite forecasts

Construction sector expected to shrink to normal levels

Businesses in Bulgaria do not expect improvement in the economic conditions before the second half of the year, a *Pari* daily's inquiry shows. Although the government revised its 2010 forecast from downturn to slight growth, companies only voice moderate optimism.

Mentality

The difference is to a great extent due to mentality, analysts say. On a corporate level companies may feel the situation is difficult, while the macroeconomic indicators may be improving. If a company has good results but another 100 companies go bankrupt, it is their voice that will be heard, Industry Watch's Lachezar Bogdanov said. Improvement will not be felt at once and by all companies, Centre for Economic Development chairman Georgi Prohaski pointed out.

Sectors

The construction sector will not start recovering before September, Bulgarian Construction Chamber chairman Ivan Boykov said. Until then companies will continue cutting their expenses and laying

off staff. The banking sector expects to have its most difficult year in 2010, since effects there are felt after the real sector. Low profits will peak at the end of the year and bad loans will reach 10%, UniCredit Bulbank's Kristofor Pavlov forecast.

Pace

The prevailing opinion is that the economy has hit bottom and is now heading to growth. However, companies will not recover at one and the same pace. Some sectors will develop faster than others but as far as the pre-crisis levels are concerned, they simply cannot be reached. Such is the situation in construction, which will certainly have to shrink to normal levels, Bogdanov said.

Global markets

Economic improvement in Bulgaria will follow the recovery on western markets. Export-oriented companies were the first to see positive signs. The moment the global economy starts growing, we will feel it here, too, Institute for Market Economics' Svetla Kostadinova commented.

Exports started increasing as early as last autumn and now they exceed expectations, Monbat co-owner Atanas Bobokov said. The starter battery manufacturer sells 84% of its

► If a company has good results but another 100 companies go bankrupt, it is their voice that will be heard, Industry Watch's Lachezar Bogdanov said

PHOTO EMILIA KOSTADINOVA

output in the EU. The second element on which businesses pin their hopes is the recovery of foreign investment in Bulgaria.

Impediments

Domestic consumption will remain low because unemployment will continue rising for at least another year, analysts and business people are unanimous. Another key problem is the money the state

owes businesses. Some sectors also report problematic inter-company payments.

The state is criticised mainly for inefficient administration, lack of transparency and corruption. Specialists are not unanimous on the government's fiscal policy. Some believe that the balanced budget is a sign of stability, while others pointed out that the conservative budget policy stifles the economy.

Listed banks' reports at opposite poles

Consolidated results of BACB, KTB show rise in total interest income

The results of the published consolidated reports of Bulgarian-American Credit Bank (BACB) and Corporate Commercial Bank (KTB) reveal a contrary tendency in 2009. KTB's profit surged 58.1% to

BGN 63.65 million last year, while the positive financial result of BACB slumped 59.1% year on year to BGN 21.17 million. The reasons for the drop were several, the main one was increased depreciation costs, BACB's executive director Dimitar Vuchev told the *Pari* daily.

The total net interest income of both financial institutions

reached BGN 142 million, up 9.9% year on year. KTB registered a 32.6-percent rise in interest income to BGN 65.65 million. The bank has not increased deposit interest rates over the last six years, Iljan Zafirov, executive director of KTB, commented. BACB's interest income fell 4.3% to BGN 76.3 million in 2009. The contracted credit portfolio

accounted for the drop, which was to some extent offset by the decreased interest costs, Vuchev said. The total fee and commission income soared 19.1% to BGN 14.9 million. The two banks are again at the two poles: KTB with a 60-percent surge to BGN 13.9 million and BACB with a 73.9-percent decline year on year to BGN 996,000.

Tender terms exclude Bulgarian firms from big infrastructure projects

Belene NPP chance for industry, Besttechnica owner says

Besttechnica recently signed a EUR 8.2 million contract with Atostroyexport for construction and delivery of equipment for the future Belene nuclear power plant (NPP). The term of the contract is three years and involves a wide range of tasks: from design and production, to delivery and installation, Besttechnica owner Maxim Kleytman told the *Pari* daily in an interview.

Contract

That is a key project for the

► Maxim Kleytman, owner of Besttechnica

company, not only because of the volume of the contract but also because the complex order will employ all units of the company, including the plant in Radomir and the engineering company in Sofia. All categories of specialists will

be involved in it and we will probably need subcontractors, too, Kleytman added.

Concerns

The equipment is designated for Belene NPP but in case the Bulgarian government gives up the project, Russia's Atomstroyexport can use it at any other plant. That concerns the company's latest project, NPP 2006. Atomstroyexport is also expected to win contracts in Turkey, Armenia and Belarus. Of course, it will be very unpleasant if the Belene project is abandoned. We believe the NPP is a chance not only for our company but for Bulgaria's industry as a whole, Kleytman pointed out.

Policy

There are very few infrastructure projects in which Bulgarian machine building companies can participate. The very mechanism of awarding such projects to general contractors that choose their subcontractors gives quite few opportunities to Bulgarian firms, which usually participate at a very low level. The reason for that is the very way the tender terms are formulated.

Bulgaria's poor competitiveness rests on four pillars: very low domestic consumption, very low consumption on the traditional markets, national currency pegged to the euro, and expensive borrowing, Kleytman said.

Funding EBRD offers EUR 27.5m to SMEs in Bulgaria

The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) has signed two credit lines with Allianz Bank Bulgaria in support of small and medium-sized enterprises (SMEs) in the area of energy efficiency and renewable energy sources. The first credit line amounts to EUR 20 million and is intended for turnover financing. The second line, worth EUR 7.5 million, will be used for funding energy efficiency projects and boosting competitiveness. The maximum amount of a loan is EUR 2 million. EBRD's SME funding programmes have been very successful in Bulgaria. The bank has been working in cooperation with lenders in this country since 2006. The credit lines given to Bulgaria's banking sector for that period exceed EUR 200 million. Allianz will try to absorb the two credit lines by the end of summer, executive director Dorcho Ilchev said.

Effect Walkout in Greece to affect Bulgaria indirectly

The 24-hour strike in Greece against the austere measures of the cabinet will have an indirect effect on Bulgaria's economy in a long-term period, economist Plutarhos Maridakis told the *Pari* daily. The cut in wages and bonuses and the increased taxes will result in decreased consumption capacity of the Greeks. The forecast is that Greek tourists to Bulgaria will drop some 15 or 20%. Due to the negative economic outlook, Fitch Ratings Agency reduced its ratings on the four biggest banks in Greece to BBB: National Bank of Greece, Alpha Bank, EFG Eurobank and Piraeus Bank, all of which operate in Bulgaria. Bulgarian bankers, however, are certain that the banking system in the country remains stable with good capital adequacy and liquidity. Bulgarian carriers, including Bulgaria Air and BDZ, will most probably be hit the worst.

Wireless MobilTel posts 7.9-percent income drop in 2009

MobilTel preserved its leading position with a 50-percent market share in 2009, the mobile operator said. The total number of clients was 5.3 million and 60% of them are monthly subscribers. The first mobile operator in Bulgaria

booked a EUR 614 million income last year, down 7.9% compared with 2008. Earnings before interest and tax stood at EUR 327.1 million, down 11.8% on 2008. The total length of calls in the fourth quarter of 2009 increased 3.1% to 98.6 minutes. Nevertheless, monthly income per subscriber fell to EUR 9 from EUR 9.6 a year ago. As part of its restructuring measures, the company cut 2% of the staff, mainly managers. No layoffs are expected in 2010. MobilTel will invest over EUR 100 million this year and is considering outsourcing some of its units.

Regulations Insurers' min capital raised to BGN 7m

The minimum guarantee capital of general insurance companies selling third-party motor liability policies will rise from BGN 6.4 to 7 million, according to legal amendments approved by the cabinet. The same capital threshold will be required from life insurers offering financial insurance policies. General insurance companies selling products other than motor liability will have to increase their guarantee capital from BGN 4.4 to 4.6 million. The threshold is periodically adjusted by the European consumer price index. The new requirements will affect only four of a total of 35 insurance licence holders in Bulgaria, the cabinet's statistics shows. Companies will have three months after the regulations enter into force to raise their capital.

Hospitality Spa tourism to lead sector growth in 2010

Spa, wellness and balneology tourism were the least affected segments by the downturn. Bulgaria offers good facilities, unique environment and the hotels operate year-round. That explains why the slump in that particular tourism segment was smaller than in the others, Stefan Sharlopov, chairman of the Bulgarian Union of Balneology and Spa Tourism (BUBSPA) and owner of Sharlopov Hotels, told the *Pari* daily. According to him, revenue dropped 10% but a recovery to the 2008-year level could be expected. The branch has potential for 10-percent annual growth and can provide some 30% of the total tourism revenue in the long run. In 2010, the industry expects tourists mainly from Israel, Russia, Romania, Macedonia and Serbia. The Balkan countries are the main target, as well as native tourists.

ИНВЕСТИТОР

Редактор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

Резултати

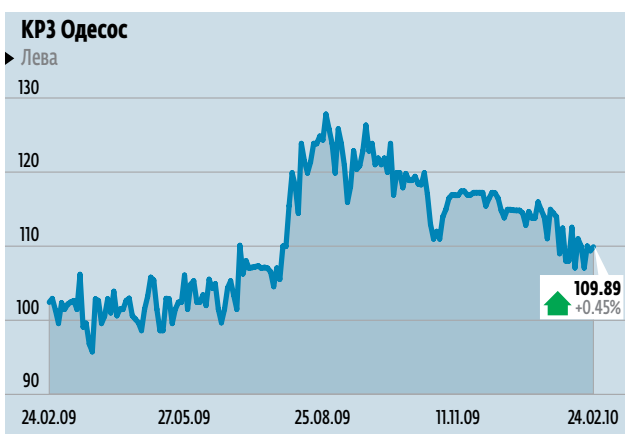
Приходите от продажбите на КРЗ Одесос потънаха с 50%

Компанията спира да изготвя консолидирани отчети

Приходите от продажби на Кораборемонтен завод Одесос за 2009 г. намаляват с близо 50% до 29 млн. лв., показва консолидираният отчет на компанията. Спадът идва най-вече от свитите продажби на услуги. Постъпленията от тях са се понижали в края на декември 2009 г. до 25.7 млн. лв. спрямо 57 млн. лв. за 2008 г. Единственото повишение идва в графата Други продажби, където за 2009 г. са отразени 3.5 млн. лв.

Понижението в приходната част рефлектира директно върху печалбата на компанията. В края на декември 2009 г. тя се понижава близо 5 пъти до 3.2 млн. лв. Финансовият резултат от основна дейност дори е по-малък - 2.7 млн. лв.

Според доклада за дейността на компанията през 2009 г. в КРЗ Одесос са

ремонтирани 37 кораба, от които 7 на български компании.

Компанията, която е с най-голяма тежест в широкия индекс на Българската фондова борса BG40, вече няма да изготвя консолидирани отчети.

КРЗ Одесос е продала в края на декември 10% от капитала на дъщерното си предприятие Арсенал Одесос и по този начин е намалила дела си в него под летвата от 50%. С това си действие КРЗ вече няма ма-

жоритарно участие в никое дружество и икономическата ѝ група се разпада. До момента в нея влизаха освен Арсенал Одесос две асоциирани компании - Морски свят ООД и Одесос ПБМ АД.

Акциите на Кораборемонтен завод Одесос се търгуват на официалния пазар на акции сегмент Б. Ликвидността с тях е ограничена. Вчерашна борсата преминава едва 4 ценни книги при 0.45% поскъпване до 109.888 лв. за брой.

Нови кораби влизат във флота на Параходство БРП

Печалбата на дружеството намалява с 20.6% до 3.4 млн. лв.

Параходство Българско речно плаване АД е купило 5 нови кораба, съобщиха компанията чрез БФБ. Публичната компания се е сдобила с 4 баржи с обща товароподемност от 7500 т

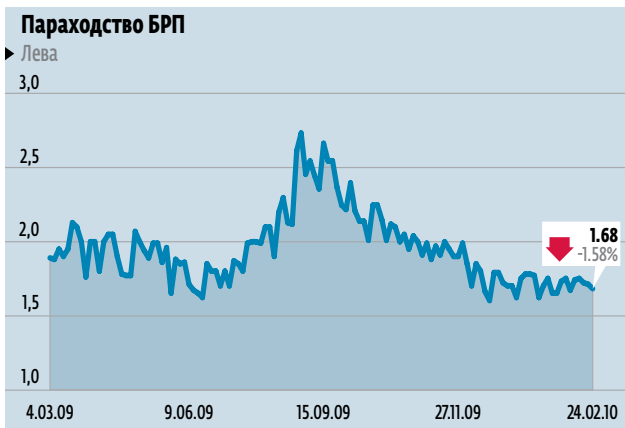
и 1 речен тласкач. Продавач по сделката е Източно речно параходство - Русе. Според съобщението на БРП с купуването на речния тласкач БРП ще разчита да засили присъствието си при транспортите до пристанище Констанца, където през последните години компанията заема все по-голям дял.

В неконсолидирания си отчет Параходство Българско речно плаване АД отчете с 11.9% повече продажби през 2009 г. Показателят през миналата година се

повишава до 52.07 млн. лв. Оборътът на Параходство БРП нараства с 11.7% на годишна база и за 2009 г. достига 52.3 млн. лв. Разходите за дейността се повишават с 15.4% и през миналата година достигат 48.5 млн. лв.

Печалбата на дружеството намалява до 3.4 млн. лв., като отчита спад от 20.6% на годишна база.

Вчера на борсата се изтъргуваха 3030 акции на компанията. Цената им се понижи с 1.58% до 1.683 лв. за брой.

Отчет

Черноморски холдинг излиза на загуба

Консолидираната загуба на Черноморски холдинг достига 257 хил. лв. Това показва отчетът на компанията, представен пред Българската фондова борса. Реализираните

приходи за цялата 2009 г. достигат 35 хил. лв. Те са от наем и продажба на недвижим имот. Това е силен спад обаче, тъй като в края на 2008 г. те са били 296 хил. лв. Спад отчита разходната част на капиталовия поток. Понижение има при разходваните за

материали и за външни услуги средства. То обаче е много по-малко от катастрофалното понижение на приходите. От компанията обявяват, че основен аспект в бъдещото им развитие е продажбата на миноритарни пакети от дъщерни предприятия.

Резултатите от консолидираните отчети на БАКБ и КТБ АД

Консолидираните отчети на БАКБ и КТБ АД

Резултатите от излезлите до момента консолидирани отчети на Българо-американска кредитна банка АД и Корпоративна търговска банка АД показват коренно различни тенденции. Печалбата на КТБ за 2009 г. е нараснала с 58.1% до 63.65 млн. лв. При Българо-американска кредитна банка положителният резултат се понижава до 21.17 млн. лв., което е 59.1% спад на годишна база. Намаляването на печалбата за 2009 г. се дължи на няколко фактора, сред които е по-голямото нарастване на разходите за провизии за обезценка, каза за в. Пари Димитър Вучев, изпълнителен директор на Българо-американската кредитна банка АД.

Приходи

Нетният доход от лихви на двете финансови институции за миналата година достига близо 142 млн. лв., което е 9.9% ръст спрямо 2008 г. С основна заслуга са реализираните от Корпоративна търговска банка 65.65 млн. лв. Нетните приходи от лихви на банката се увеличават с 32.6% на годишна база. Имаме над 90% кредитен портфейл, който работи и е нормално това да доведе до ръст на лихвените приходи, обясни Илиан Зафиров, изпълнителен директор на КТБ. По думите му през последните 6 години трезорът не е увеличавал лихвите по депозитите.

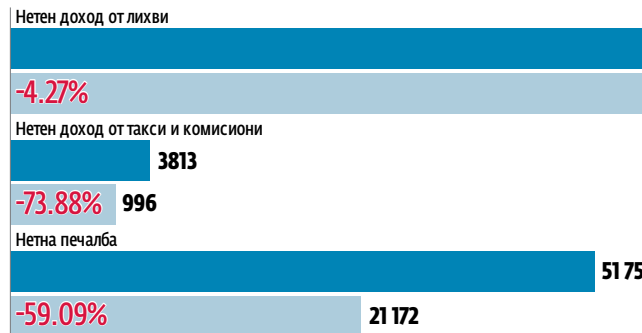
Българо-американската кредитна банка АД регистрира спад на показателя с 4.3% до 76.3 млн. лв. лихвен доход през 2009 г. Намалението на нетния лихвен доход идва от свиването на кредитния портфейл, добави Димитър Вучев. Според него това се компенсира частично от намаляване на разходите за лихви.

Повишение

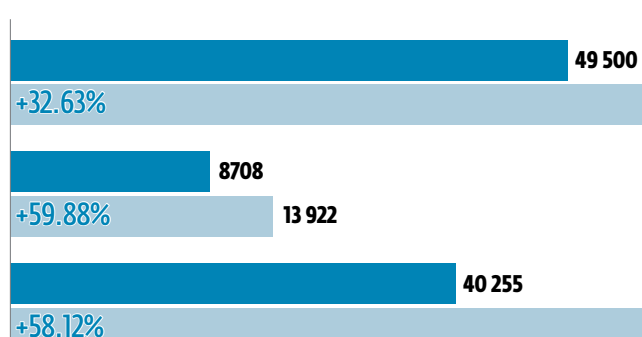
Общите нетни приходи от такси и комисиони са се повишили с 19.1% и в края на миналата година дос-

Консолидирани резултати. В ХИЛ. ЛВ.

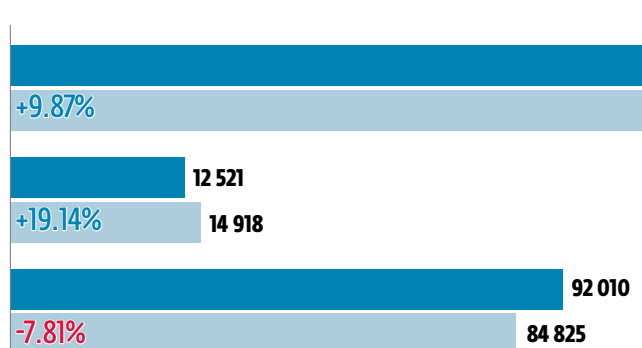
БАКБ АД

КТБ АД

ОБЩО

тигат 14.9 млн. лв. Както при печалбата и лихвения доход, така и при приходите от такси и комисиони двете банки се разделят на двата полуса. КТБ отчита ръст от почти 60% на дохода от такси и комисиони, който достига 13.9 млн. лв. Показателят при БАКБ се понижава до 996 хил. лв., като се е свил със 73.9% на годишна база.

Очаквания

Започнахме 2010 г. добре, тъй като печалбата през януари се повиши с 9.2%

на годишна база и достига 5.3 млн. лв., казаха от КТБ. Нетните приходи от лихви са се понижали с 68.8% на годишна база до 1.6 млн. лв.

Мениджъри на банките се разделяха в очакванията си за сектора през 2010 г. Не искам да давам прогнози, защото нашата икономика е отворена и зависи от външни фактори, каза Илиан Зафиров. Той обяви, че остава умерен оптимист.

Според Димитър Вучев обаче 2010 да бъде по-редната трудна година за

ГЛОБАЛ ИНВЕСТ

РЕПО СДЕЛКИ С АКЦИИ

02/ 9 559 555
02/ 9 554 140

ИНВЕСТИТОР

Редактор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

Резултати

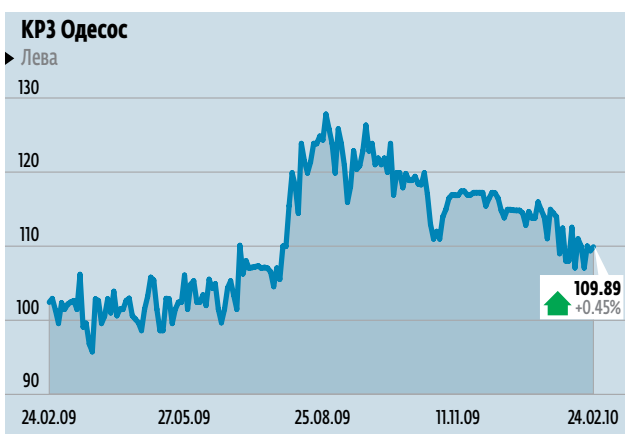
Приходите от продажбите на КРЗ Одесос потънаха с 50%

Компанията спира да изготвя консолидирани отчети

Приходите от продажби на Кораборемонтен завод Одесос за 2009 г. намаляват с близо 50% до 29 млн. лв., показва консолидираният отчет на компанията. Спадът идва най-вече от свитите продажби на услуги. Постъпленията от тях са се понижали в края на декември 2009 г. до 25.7 млн. лв. спрямо 57 млн. лв. за 2008 г. Единственото повишение идва в графата Други продажби, където за 2009 г. са отразени 3.5 млн. лв.

Понижението в приходната част рефлектира директно върху печалбата на компанията. В края на декември 2009 г. тя се понижава близо 5 пъти до 3.2 млн. лв. Финансовият резултат от основна дейност дори е по-малък - 2.7 млн. лв.

Според доклада за дейността на компанията през 2009 г. в КРЗ Одесос са

ремонтирани 37 кораба, от които 7 на български компании.

Компанията, която е с най-голяма тежест в широкия индекс на Българската фондова борса BG40, вече няма да изготвя консолидирани отчети.

КРЗ Одесос е продала в края на декември 10% от капитала на дъщерното си предприятие Арсенал Одесос и по този начин е намалила дела си в него под летвата от 50%. С това си действие КРЗ вече няма ма-

жоритарно участие в никое дружество и икономическата ѝ група се разпада. До момента в нея влизаха освен Арсенал Одесос две асоциирани компании - Морски свят ООД и Одесос ПБМ АД.

Акциите на Кораборемонтен завод Одесос се търгуват на официалния пазар на акции сегмент Б. Ликвидността с тях е ограничена. Вчерашна борсата преминава едва 4 ценни книги при 0.45% поскъпване до 109.888 лв. за брой.

Нови кораби влизат във флота на Параходство БРП

Печалбата на дружеството намалява с 20.6% до 3.4 млн. лв.

Параходство Българско речно плаване АД е купило 5 нови кораба, съобщиха компанията чрез БФБ. Публичната компания се е сдобила с 4 баржи с обща товароподемност от 7500 т

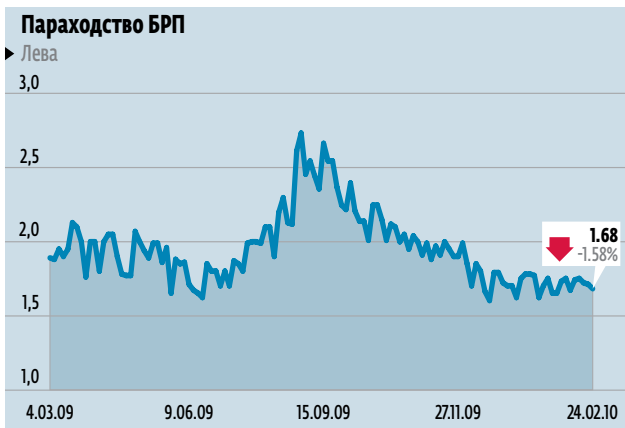
и 1 речен тласкач. Продавач по сделката е Източно речно параходство - Русе. Според съобщението на БРП с купуването на речния тласкач БРП ще разчита да засили присъствието си при транспортите до пристанище Констанца, където през последните години компанията заема все по-голям дял.

В неконсолидирания си отчет Параходство Българско речно плаване АД отчете с 11.9% повече продажби през 2009 г. Показателят през миналата година се

повишава до 52.07 млн. лв. Оборътът на Параходство БРП нараства с 11.7% на годишна база и за 2009 г. достига 52.3 млн. лв. Разходите за дейността се повишават с 15.4% и през миналата година достигат 48.5 млн. лв.

Печалбата на дружеството намалява до 3.4 млн. лв., като отчита спад от 20.6% на годишна база.

Вчера на борсата се изтъргуваха 3030 акции на компанията. Цената им се понижи с 1.58% до 1.683 лв. за брой.

Отчет

Черноморски холдинг излиза на загуба

Консолидираната загуба на Черноморски холдинг достига 257 хил. лв. Това показва отчетът на компанията, представен пред Българската фондова борса. Реализираните

приходи за цялата 2009 г. достигат 35 хил. лв. Те са от наем и продажба на недвижим имот. Това е силен спад обаче, тъй като в края на 2008 г. те са били 296 хил. лв. Спад отчита разходната част на капиталовия поток. Понижение има при разходваните за

материали и за външни услуги средства. То обаче е много по-малко от катастрофалното понижение на приходите. От компанията обявяват, че основен аспект в бъдещото им развитие е продажбата на миноритарни пакети от дъщерни предприятия.

Резултатите от консолидираните отчети на БАКБ и КТБ

окупираха до 50% от приходите

Консолидирани резултати. В ХИЛ. ЛВ.

Резултатите от излезлите до момента консолидирани отчети на Българо-американска кредитна банка АД и Корпоративна търговска банка АД показват коренно различни тенденции. Печалбата на КТБ за 2009 г. е нараснала с 58.1% до 63.65 млн. лв. При Българо-американска кредитна банка положителният резултат се понижава до 21.17 млн. лв., което е 59.1% спад на годишна база. Намаляването на печалбата за 2009 г. се дължи на няколко фактора, сред които е по-голямото нарастване на разходите за провизии за обезценка, каза за в. Пари Димитър Вучев, изпълнителен директор на Българо-американската кредитна банка АД.

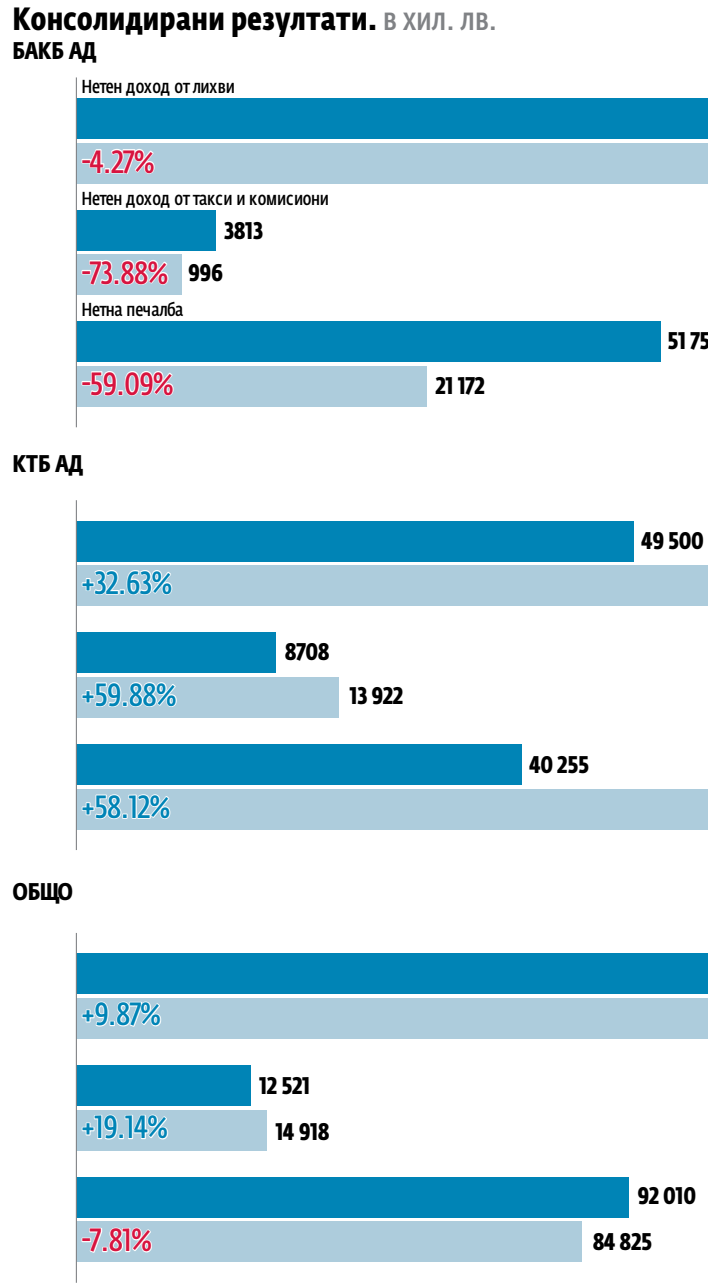
Приходи

Нетният доход от лихви на двете финансови институции за миналата година достига близо 142 млн. лв., което е 9.9% ръст спрямо 2008 г. С основна заслуга са реализираните от Корпоративна търговска банка 65.65 млн. лв. Нетните приходи от лихви на банката се увеличават с 32.6% на годишна база. Имаме над 90% кредитен портфейл, който работи и е нормално това да доведе до ръст на лихвените приходи, обясни Илиан Зафиров, изпълнителен директор на КТБ. По думите му през последните 6 години трезорът не е увеличавал лихвите по депозитите.

Българо-американската кредитна банка АД регистрира спад на показателя с 4.3% до 76.3 млн. лв. лихвен доход през 2009 г. Намалението на нетния лихвен доход идва от свиването на кредитния портфейл, добави Димитър Вучев. Според него това се компенсира частично от намаляване на разходите за лихви.

Повишение

Общите нетни приходи от такси и комисиони са се повишили с 19.1% и в края на миналата година дос-

тигат 14.9 млн. лв. Както при печалбата и лихвения доход, така и при приходите от такси и комисиони двете банки се разделят на двата полуса. КТБ отчита ръст от почти 60% на дохода от такси и комисиони, който достига 13.9 млн. лв. Показателят при БАКБ се понижава до 996 хил. лв., като се е свил със 73.9% на годишна база.

Очаквания

Започнахме 2010 г. добре, тъй като печалбата през януари се повиши с 9.2%

на годишна база и достига 5.3 млн. лв., казаха от КТБ. Нетните приходи от лихви са се понижали с 68.8% на годишна база до 1.6 млн. лв.

Мениджъри на банките се разделяха в очакванията си за сектора през 2010 г. Не искам да давам прогнози, защото нашата икономика е отворена и зависи от външни фактори, каза Илиан Зафиров. Той обяви, че остава умерен оптимист.

Според Димитър Вучев обаче 2010 да бъде по-редната трудна година за

ГЛОБАЛ ИНВЕСТ

РЕПО СДЕЛКИ С АКЦИИ

02/ 9 559 555
02/ 9 554 140

Цитат

Икономическият ръст на Китай ще се забави и това ще предизвика регионална рецесия

► Кенет Розоф, професор по икономика в Харвард

Кредитен набаб на банките Вата на полюса

КТБ показват ръст на лихвения доход

Коментари

Малко наши клиенти просрочват заемите

Нашите кредити, които са с просрочие над 90 дни, са около 1%. Това означава, че ние имаме над 90% кредитен портфейл, който работи, и е нормално това да доведе до ръст на лихвения приход. Освен това нямаме ръст на разходите за лихви, защото не се впуснахме в депозитната война. През последните 6 години не сме увеличавали лихвите по влоговете.

Клиентите, на които отпусваме заеми, се подбират внимателно, без да се впускаме в кредитиране на хотели и недвижими имоти. Има и такива заеми, но те са единици. Основно се кредитират предприятия, които дори и в кризата работят, и ще продължим да ги подкрепяме. Това води и до ръст на печалбата. Има спад на привлечените средства от корпоративни клиенти, но депозитите от физически лица са повече. Ние

Илиан Зафиров,
изпълнителен директор на КТБ

Над 90% от кредитния портфейл работят качествено. През последните 6 години не сме увеличавали лихвите по влоговете

никога не сме гонили пазарен дял на всяка цена. Качествените ни показатели са едни от най-добрите в банковата сфера у нас.

Много трудно се дават прогнози, понеже нашата икономика е отворена и зависи от външни фактори. По природа съм умерен оптимист и се надявам да вървим в правилната посока.

79 679
76 275

2008 г.
2009 г.

65 654

63 653

129 179

141 929

българския банков сектор. Това може да доведе до по-нисък ръст на кредитирането и/или нарастване на необслужваните кредити, твърди Вучев.

Атанас Христов

58.1

► процента е увеличението на положителния финансов резултат на КТБ през миналата година

Тази година ще е трудна за сектора

Намаляването на печалбата за 2009 г. се дължи на няколко фактора. Сред тях са по-голямото нарастване на разходите за провизии за обезценка, спад на нетния лихвен доход, спад на нетния доход от такси и комисиони и нарастване на оперативните разходи. Спадът на нетния лихвен доход идва от намаляването на кредитния портфейл. Понижението отчасти е компенсирано от намаляване на разходите за лихви. Очаквам 2010 да бъде поредната трудна годи-

Димитър Вучев,
изпълнителен директор на БАКБ

Значителното увеличение на провизиите се дължи на негативното въздействие на кризата върху българските малки и средни предприятия

на за българския банков сектор. Качеството на кредитните портфейли може да продължи да се влошава, което би довело до допълнително увеличение на разходите за провизии за обезценка и на отписаните вземания. Позитивните развития в глобален мащаб ще бъдат усетени в българската икономика най-рано след няколко тримесечия. Ние ще продължим да разширяваме източниците на финансиране и да подобряваме управлението на риска.

Пари ДИСКУСИЯ

В. Пари открива дискусия за перспективите пред българския капиталов пазар. Очаквайте мненията на инвеститори, анализатори и икономисти какво трябва да се промени, за да се върне Българската фондова борса към растеж.

Спасението на БФБ е в обединението на балканските пазари

1 За развитието на Българската фондова борса оказват влияние административни фактори и икономически тенденции. В момента много трудно може да бъде съживен пазарът заради периода на икономическа криза, още повече че не е ясно кога ще излезем напълно от кризата.

2 Една стара идея е обединението на фондовите борси на Балканския полуостров. Ако се реализира, според мен ще помогне много за развитието на Българската фондова борса. Първото нещо, за което трябва да се мисли, е за уедряване и именно обединяване на борсите на Балканите. Важно е отделните борси да търгуват в единна система, защото ние сме много малки, и видно е за всички, че не предизвикваме интерес.

3 Приватизацията на Българската фондова борса е стъпка за установяване на нещо подобно, макар че не може да се сложи знак за равенство. Приватизацията трябваше отдавна да е факт. Въпросът за стратегическия партньор на Българската фондова борса е много важен и е време да се избере такъв. Въпросът не е дали

Любомир Дацов,
бивш зам.-министър на финансите

Въпросът не е дали да се приватизира борсата, а какъв партньор да се избере

да се приватизира борсата, а какъв партньор да се избере. Трябва да е партньор, който ще осигури създаването на балкански пул. И предишното правителство водеше интензивни преговори за приватизация на Българската фондова борса. Така че това не е идея на сегашния финансов министър Симеон Дянков. Но се радвам, че той подкрепя политиката за приватизация на борсата, и бих се радвал, той да успее да го направи. Важно е обаче процедурата за приватизация да бъде състезателна и открита.

4 Листването на държавните енергийни дружества на борсата би увеличило оборотите и би допринесло за развитието на капиталовия пазар. Но да не се забравя какви са функциите на борсата - тя е място за алтернативно набиране на капитал от дружествата. Листването на

енергийните компании не трябва да бъде самоцелно. А иначе процентът от капитала на тези дружества, който ще се търгува на Българската фондова борса, трябва да се определи в зависимост от стратегията. Ако има стратегия за приватизация например, трябва да се пусне мажоритарен дял.

5 По отношение на това дали да се разреди на Сребърния фонд да инвестира на Българската фондова борса - това всъщност е въпросът в какво да се инвестират държавните пари, които винаги е стоял. Смятам, че парите от данъците не трябва да се инвестират във високо-рискови операции.

6 В момента икономиката и бизнесът се спасяват сами. Това е така, защото правителството не прави нищо за стимулиране на икономиката, по-скоро обратното, унищожават бизнеса. Трябва да минат поне 8 месеца след възстановяване на европейската икономика, за да може и ние да дръпнем нагоре. Ще са необходими между 10-12 месеца на икономиката да поеме по правилния път. В началото на 2011 г. според мен вече ще има положителни сигнали.

Преференциални цени за счетоводни услуги за 2010' Безплатно счетоводно приклучане на 2009'

Дейност на фирмата	Услуги		
	Търговия	Производство	
Нерегистрирани по ДДС			
до 50 док.мес.	100	150	180
51 - 100 док.мес.	140	180	200
101 - 150 док.мес.	170	210	250
над 150 док.мес.	по договаряне	по договаряне	по договаряне
Регистрирани по ДДС			
до 50 док.мес.	200	300	350
51 - 100 док.мес.	280	380	400
101 - 150 док.мес.	350	450	480
над 150 док.мес.	по договаряне	по договаряне	по договаряне

* С включен ТРЗ за персонал до 5 човека включително. Всички цени са в български лева без включен ДДС.

www.advisor.bg

София, ул.Червена стена 1, +359 2 964 1725, office@advisor.bg

Печалбата на Reuters се понижи 3 пъти

Акциите на информационната компания поевтиняха с 2.62%
Нетната печалба на информационната компания Thomson Reuters се стопява три пъти до 182 млн. USD през последното тримесечие на миналата година, съобщава Market Watch. Така печалбата на една акция през четвъртото три-

месечие на 2009 г. пада до 21 цента. За сравнение за същия период на 2008 г. печалбата на една акция е била 68 цента. Приходите на Thomson Reuters остават почти без промяна в последните три месеца на миналата година, като достигат 3.4 млрд. USD.

Прогнози
За тази година от инфор-

мационната компания очакват приходите им или да останат без промяна, или леко да се свият. Въпреки това мениджърите на Thomson Reuters очакват да има подобряне на бизнес средата като цяло през тази година.

Пазар
Компанията Thomson Reuters беше създадена

през април 2008 г., след като канадската Thomson Corporation купи британската новинарска агенция Reuters. Малко повече от час след стартирането на борсовата търговия в Канада вчера акциите на Thomson Reuters отчетоха спад от 2.62%. Така една акция на компанията се търгува за 36.09 CAD.

Магдалена Иванова

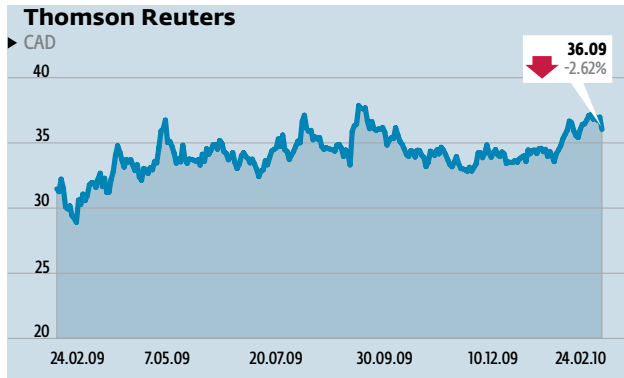

Table with columns: Райфайзен АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ, Тип, Валута, Емисионна стойност (до 5000 евро, от 5001 до 10000 евро, от 10001 до 20000 евро, над 20001 евро, над 100001 евро), Цена при обратно изкупуване

Котировки на взаимните фондове

Main table listing mutual funds with columns: Фонд, Тип, Бил. ст/ст., ЦОМ, Доходност и Риск, От началото на годината, Стандартно отклонение, За последните 12 мес., От началото на публ. предп., Начало на публ. предлагане.

Piraeus Funds table with columns: Тип, Валута, Емисионна стойност, Цена на обр. изкупуване

Местните фондове на Пиреос Асет Мениджмънт инвестират във фин. инструменти търговани на гръцкия капиталов пазар. Фондовете от типа "Фонд от фондове" са с инвестиционна насоченост изцяло към международните капиталови пазари.

Table for Sentinel funds with columns: Стойност за еден дял 24.02.2010 г., Доходност, Цена на обр. изк., Оп. начало по годината

otp Fund Management table with columns: Взаимен фонд, Нетна стойност на акциите на дял (НСАД), Емисионна стойност, Цена при обратно изкупуване

iCARD INVESTMENTS table with columns: Договорен фонд, Тип фонд, Начало на публично предлагане, Емисионна стойност, Цена на обратно изкупуване

Table for Райфайзен Асет Мениджмънт (България) ЕАД with columns: Райфайзен (България) Фонд, Клас дялови единици, Валута, Емисионна стойност

УД РЕАЛ ФИНАНС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ

Table for УД Реал Финанс Балансиран Фонд with columns: Взаимен Фонд, Валута, Емисионна стойност за 1 дял, Доходност

Разходите за емитиране са включени в посочените цени и са:
- до 50000 лв. разходите за емитиране са в размер 0.5% от НСА на дял.

Table for Ти Би Ай Асет Мениджмънт ЕАД - Цени при прехвърляне за дата 25.02.2010 г.

Цените са в лева и са валидни за поръчки, подадени предишния работен ден. Разходите за емитиране на една акция или един дял са включени в горепосочените цени.

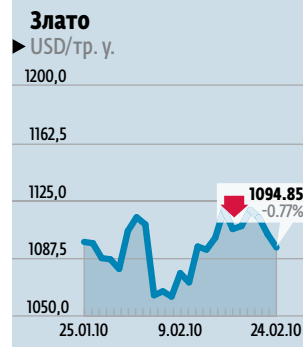
Източник: БАУД (www.baud.bg)

Стока на деня

2.59

► процента се повиши ечемикът на борсата в Чикаго и достигна 164.68 USD/т

” По време на борсовата сесия в сряда ечемикът добави 4.15 USD към стойността си и по този начин излезе на първо място по ръст за деня сред всички търгувани стоки

” Цената на златото отбеляза ново понижение и по време на вчерашната сесия в Лондон достигна 1099.68 USD/тр.у. И вчера основната причина за това беше слабото търсене на метала

Цифра на деня

44.5

► USD загуби оловото по време на вчерашната борсова сесия и достигна 2167.5 USD/т

” Цената на оловото загуби половината от спечеленото по време на сесията в понеделник, като загуби 2.01% от стойността си

Лошите дни за търговията с мед продължават

Третият ден от седмицата отново донесе негативни резултати при търговията с мед на борсите в Лондон и Ню Йорк. Сред основните причини за спада е фактът, че вносът на Китай, който е най-големият потребител на суровината, е намалял за първи път за последните три месеца. Доставките на рафинираната мед за страната през януари са били едва 197 хил. т. Според данни на Bloomberg представянето е с 19% по-малко от това през декември, когато вносът е бил 234 хил. т.

Георги Георгиев
ggeorgiev@pari.bg

” На борсата в Лондон цената на метала с незабавна доставка достигна 7032 USD/т, което е понижение с 0.99%

0.3% по-малко и достигат до 552 675 т, което обикновено води до повишаване на цената.

Очаква се американското правителство днес да изнесе доклад за продажбите на нови домове в САЩ за януари. Според предварителните анализи цифрите в него ще покажат, че построените нови домове в Америка до януари са с 3.5% повече спрямо миналата година, достигайки

► Загубите на медта по време на сесията в сряда достигнаха 70 USD

353 хил. Това е от изключителна важност, тъй като строителството е най-големият консуматор на мед и данните за него са от изключителна важност за ценообразуването.

Според анализатори на Citigroup Inc. обаче

металът в момента е доста надценен и ако се появят и най-малки притеснения за нови трусове при големите икономики, тази цена от 7032 USD/т, която се наблюдава в момента, ще се окаже недостижима на по-късен етап.

Независимо от това се наблюдават и някои благоприятни условия за бъдещо повишение на цената. Според данни на Лондонската борса за метали (LME) натрупаните количества от метал са с

19

► процента е спадът във вноса на медта към Китай за два месеца

Обзор

Цените на царевицата и соята се устремиха нагоре

Царевицата и соята се върнаха към повишение в цената си, след като на сесията във вторник отбеляза еднопроцентов спад. Основната причина за доброто им представяне бяха опасенията на фермерите в САЩ, че прекалено влажно време, обхванало районите, предвидени за засаждане на тези култури, ще наруши сериозно графика на работата и ще доведе до значително по-ниски добиви от очакваните. Анализаторите са на мнение, че докато страховете от евентуални наводнения на тези площи заради топящия се сняг не преминат, в краткосрочен план може да се очаква рязко покачване на цените.

Георги Георгиев
ggeorgiev@pari.bg

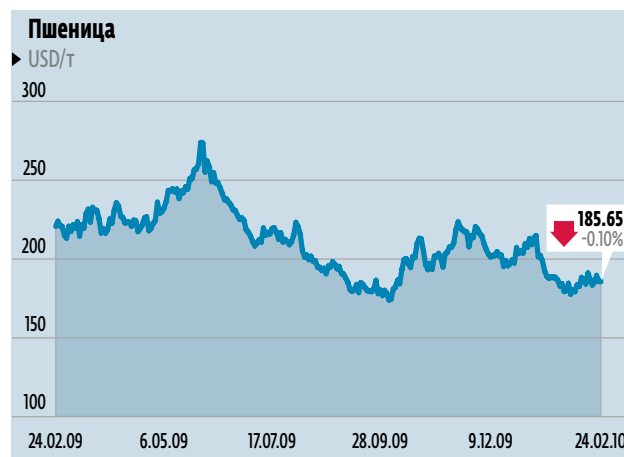
” По време на вчерашната борсова сесия в Чикаго фючърсите на царевицата за март се покачиха до 145.96 USD/т, което е повишение с 0.82%

За този сезон фермерите са планирали да засадят 89 млн. акра с царевица, което е повишение с 2.9% спрямо предходната година. В същото време засетите със соя площи няма да

надвишават 77 млн. акра, след като за предходния период цифрата беше 77.5 млн. акра.

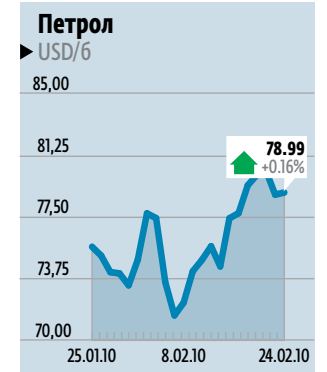
По време на вчерашната борсова сесия в Чикаго фючърсите на царевицата за март се покачиха до

145.96 USD/т, което е повишение с 0.82%. Соята с доставка също през март отчете покачване с 0.47% до 351.63 USD/т. Единствено пшеницата отчете минимален спад в цената си с 0.05% и се котираше за 180.6 USD/т.

► Спот цени на суров петрол

USD/б	Вид	Последна цена
СРЕДИЗЕМНО МОРЕ		
	ИРАНСКИ ТЕЖЪК	73.66
	СИБИРСКИ	75.04
	УРАЛСКИ С-Г	75.04
	САХАРСКИ	77.29
СЕВЕРНО МОРЕ		
	БРЕНТ	76.39
	ОСБЕРГ	76.74
	ЕКОФИСК	76.59
	СТАТФОРД	76.88
	ФОРТИС	75.89
	ФЛОТА	74.83
	УРАЛСКИ СИГ	75.04
ЗАПАДНА АФРИКА		
	БОНИ ЛЕК	77.73
	КУА ИБОЕ	77.08
	ФОРКАДОС	77.64
	КАБИДА	76.35

► Спот цени на петролни продукти

USD/т	Вид	Купува	Продава	Условия на доставка	Спецификации
	БУТАН С	730,00	740,00	СIF	
	ПРОПАН	695,00	705,00	СIF	
	БЕНЗИН СУПЕР	691,00	693,00	СIF	
	БЕНЗИН СУПЕР	709,00	711,00	FOB	
	АВИОГОРИВО	630,50	630,50	FOB	
	НАФТА	709,00	711,00	СIF	
	ГАЗБОЛ	632,5	630,5	СIF	
	ДИЗЕЛ F	646,00	648,00	FOB	РУСИЯ 50PPM
	МАЗУТ	469,00	471,00	СIF	1.0%HSFO
	МАЗУТ	449,00	451,00	СIF	3.5%HSFO

► Цени на цветни метали

USD/т	Метал	Цена на разплащане	Купува 3 м.	Продава 3 м.
	МЕД	7032	7112,5	7115
	КАЛАЙ	16660	16826	16995
	ОЛОВО	2167,5	2194,25	2201,25
	ЦИНК	2157	2190,5	2193,5
	АЛУМИНИЙ	2079	2120	2123
	НИКЕЛ	20065	20200	20248
	АЛУМИНИЕВА СПЛАВ	1921	1950	1960

► Спот цени на благородни метали

USD/тройунция	Метал	Купува	Продава	Най-висока	Най-ниска
	ЗЛАТО	1094,42	1095	1108,34	1090,2
	СРЕБРО	15,84	15,88	15,97	15,62
	ПЛАТИНА	1504,5	1507,5	1523,75	1493
	ПАЛАДИЙ	426	428,5	434,75	424,7

► Срочни цени на пшеница

USD/т	Произход/място на доставка	Вид	Условия на доставка	Февруари
	МЕКСИКАНСКИ ЗАЛИВ	ХЛЕБНА	FOB	193,25
	АВСТРАЛИЯ	ХЛЕБНА	СПОТ	491,53
	ФРАНЦИЯ РУАН	ХЛЕБНА	СПОТ	167,88
	АНГЛИЯ	ХЛЕБНА	ИЗТ. БЪРЯГ	173,40
	ГЕРМАНИЯ	ХЛЕБНА	СIF БАЛТИЙСКО МОРЕ	-
	УНГАРИЯ	ХЛЕБНА	СIF УНГАРИЯ	-
	УКРАИНА	ХЛЕБНА	FOB ЧЕРНО МОРЕ	200,91
	РУСИЯ	ФУРАЖНА	FOB ЧЕРНО МОРЕ	140,18

Борси: СВOT - Чикагска стокова борса; СМЕ - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркската стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса
Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 кг.; 1 бу. царевица = 25.4016 кг.; 1 бу. овес = 15.4224 кг. 1 бу. = 0.4536 кг.; 1 MT = 1000 кг.; 1 cwt = 50 кг.; 1 gal. = 3.785 л.; 1 USD = 1 US cent

Източник: Bloomberg

УС на „Българо-Унгарска Търговска Камара“ свиква редовно годишно Общо събрание на членовете на сдружението на 25.03.2010 г. от 14:00 ч. в сградата на Посолството на Р Унгария, гр. София, ул. 6-ти септември № 57 при следния дневен ред:

1. Отчет на дейността за изминалата 2009 година,
2. Финансов отчет за изминалата 2009 година,
3. Избор на ръководство,
4. Приемане на бюджета за 2010 година,
5. Приемане на програмата за 2010,
6. Разни.

При липса на кворум и на основание на чл. 27 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел, събранието ще се проведе в 15:00 ч. на същото място и при същия дневен ред.

The Managing Body of the Bulgarian-Hungarian Chamber of Commerce convokes a regular General Assembly that shall be held on March 25, 2010 at 14:00h in the Hungarian Embassy (Sofia, 57 "6 Septemvri" Str.) with the following Agenda:

1. Report on the activity for the past year 2009,
2. Financial report for the past year 2009,
3. Management election,
4. Approval of 2010 budget,
5. Approval of 2010 plan,
6. Miscellaneous.

In case of lack of quorum and on the grounds of article 27 of the Law of Non Profit Entities, the meeting shall be conducted at 15:00h at the same place and with the same Agenda.

McDonald's се преобразява в McChic

Продажбите растат благодарение на модерна обстановка и местни храни

Сериозно обновление преживяват напоследък европейските заведения от веригата Макдоналдс и това се отразява и в родината на този бизнес - Америка

Повишена класа

Ресторантът на Макдоналдс в култовия лондонски квартал Нотинг хил примама с голяма стъклена врата, зад която клиентът попада в зала с меки кресла, подобрани с вкус картини по стените и свежи цветя на всяка маса. Световната ресторантска верига явно се стреми да превземе пазарен дял от конкурентите, например кафетерии от рода на Старбъкс, и да накара хората да прекарват повече време в заведенията.

На континент, където хората отделят повече време за хранене, нерядко в приятелска компания, тази стратегия действа. Преди по-малко от седмица от веригата Макдоналдс, представена в 124 страни в целия свят, съобщиха, че продажбите в собствените им заведения са нараснали с 2.6% през януари до голяма степен благодарение на доброто представяне във Франция и Великобритания. Картина при Бъргър Кинг например е точно противоположна - продажбите в собствени заведения са спаднали с 2% от началото на декември 2009 г. до края на февруари.

Хората зад парите

Европейските печалби на Макдоналдс са общо 2.6

млрд. USD през 2009, което е 8% увеличение в сравнение с 2008 г. В региона се намират 20% от всички ресторанти на веригата, които дават 30% от продажбите на групата и 40% от общите оперативни приходи. И пак съпоставка с Бъргър Кинг - продажбите им в Европа, Близкия изток и Африка са били около 29% от глобалните продажби, но само около 18% от печалбите на групата за 2009 г.

Едната причина за триумфа на Макдоналдс е, че европейците плащат повече, а французите конкретно са най-постоянните клиенти със средно 16 USD за индивидуална покупка. Най-малко е съответното ниво в Китай, около 2 USD, докато американците харчат средно по 8 USD в "златните арки". Франция е най-печелившият пазар на Макдоналдс след Съединените щати. Втората причина за триумфа на френския пазар е европейският президент на Макдоналдс - Дени Енекен. Този французин устремно популяризира разрастването на своята компания в така нареченото кафе-движение в Европа. Това явление вече налага отпечатък си и върху определени части от Съединените щати.

Преориентация

През ноември 2009 г. един от ресторантите на Макдоналдс в Ню Йорк, на прочуто Шесто авеню, преживя европеизация на интериора си. На мястото на пластмасата дойдоха модерни датски мебели, телевизори с плосък екран и Wi-fi. Това предизвика много повече поръчки на двойни сандвичи от дотогавашните клиенти. Други 10 ресторанта

► Макдоналдс се стреми да подтикна хората да прекарват повече време в заведенията и тази стратегия действа в Европа, където храненето е на по-голяма почит

в Манхатън ще се похвалят с подобни подобрения до края на март.

Ще действа ли това в Щатите - ето го най-големият въпрос. В Макдоналдс имат три различни бизнес модела. В Америка моделът е базиран на удобството - хората минават през заведенията с колите си или хапват набързо. В Азия заведенията са големи и работят нонстоп.

В Европа веригата е станала място за неофициални обеда и за срещи с приятели. Ние се отдалечаваме от обикновеното бързо хранене и преминаваме към доброто бързо хранене, казва Енекен за европейските заведения.

Това се отразява и в продажбите - в Щатите 75% от всички продажби идват от местата, където храната се купува от прозорците на колите, докато делът на аналогичните продажби в Европа е 50%.

Местни храни

Енекен не издава подробности, но казва, че Макдоналдс инвестира "усилено" в преобразяването на ресторантите си в 39-те европейски страни, където е представена веригата. Част от промяната е и въвеждането на местни храни. От предвидените 2.4 млрд. USD за капитални разходи за 2010 г. 1.2 млрд. USD са насочени към Европа, включително за увеличаване на броя на преобразените ресторанти. Досега са били обновени 65% от общо 6700 заведения, а до края на 2011 г. ще

достигнат 85% от общия брой на ресторантите.

Идеи и късмет

Енекен започва кариерата си в Макдоналдс като помощник-мениджър на ресторант през 1984 г., издига се в средния мениджмънт и през 1996 г. е назначен за президент на Макдоналдс за Франция, а през 2005 г. става президент за Европа. Когато веднъж отива на ски във френския курорт Вал д'Изер, му хрумва идеята за коренно преобразяване на европейските заведения на Макдоналдс.

Обстановката в един ресторант му прави силно впечатление. Както си спомня, било е много делнично, но същевременно модерно. Това ми се стори уникално, добавя той. Разпитал кой е проектирал интериора и се свързва с малко известното Студио Арканж в Париж, оглавявано от френския дизайнер Филип Аванзи.

Енекен упълномощава Аванзи да експериментира с няколко заведения във Франция, преди да се заеме с цялостното обновяване на ресторанта в един търговски център на Шан-з-Елизе през 1995 г.

Кревящата статуя на основателя на веригата Роналд Макдоналд и цветните стенописи са сменени с репродукции на картини на Леонардо да Винчи и дървени столове. Това отбелязва началото на ремоделирането в европейските заведения на Макдоналдс.

Кафе или сандвич

Започнах този процес във френския Макдоналдс, казва Енекен, защото на френския пазар се конкурираме не с веригите за бързо хранене, а с всекидневните кафетерии.

Преценихме, че можем да бъдем бързи и всекидневни; като комбинирахме тези два фактора, направихме истински пробив на френския пазар, добавя той.

От Макдоналдс продължават да използват помощта на Студио Арканж, както и собствени дизайнери, за да продължат преобразяването в цяла Европа. Брандът трябва да бъде като в облеклата, да има единна линия по отношение на дизайна, уточнява Енекен. Според него важни са вдъхновението и инвестициите в противовес на стремежа да се оръзват разходи и да се усъвършенства управлението, но ще му трябва много решителност, за да може инвестирането да си струва.

Макар че разширява пропастта между Макдоналдс и обичайните им конкуренти, сега той се е насочил към силно наситения европейски пазар на кафетерии.

По-културно

Енекен се надява да въведе по-широко в следващите няколко години някои нови дизайнерски хрумвания. Едното са щандчета в предната част на заведенията, където клиентът може да напише на компютъра поръчката си и да изчака да му се донесе, вместо да се реди на опашка.

Другото нововъведение, което вече е факт в някои френски ресторанти, е сервирането на маса. Разбира се, Биг Мак ще струва повече, ако е поднесен от сервитьор в униформа, но до момента има признаци, че поне на някои места хората нямат нищо против това.

Сп. Форбс

Топене Малките вериги стават все по-къси

► Икономиката се размразява, но бюджетите на семействата още са затегнати. Затова "похапване навън" все повече означава или Макдоналдс, или кафе и кифла в близкото бистро.

► Недостигът на средства води до свиване на веригите заведения за всекидневно хранене, които не предлагат бели покривки и първокласно обслужване, но са едно равнище над обичайните ресторанти за бързо хранене.

► Малките ресторантчета имат нужда от повече места за сядане и по-големи кухни, отколкото заведенията за бързо хранене, както и от повече готвачи и сервитьори.

► Веригите от малки ресторанти в САЩ непрекъснато се свиват от 4 години насам, което сочи пренасищане в сектора.

► Веригата IHOP, преименувана на Dine Equity, купува през 2007 г. конкурентната Appleby, като поддържа 1400 свои заведения и около 2000 на Appleby въпреки значителния спад на продажбите.

► Приходите на обединения бранд за третото тримесечие на 2009 г. са 333.5 млн. USD, което е 14.7% спад спрямо предната година.

► Продажбите в собствените заведения на Бъргър Кинг са спаднали с 2% за последните три месеца

2.6

► процента са нараснали през януари 2010 г. продажбите в собствените заведения на Макдоналдс

16

► USD средно е размерът на индивидуалните покупки в ресторантите на Макдоналдс във Франция

Стоян Желев, изп. директор на София Франс Ауто АД, официален вносител на Peugeot за България

Нови схеми за продажба ще съживят автомобилния пазар

Клиентите може да закупят кола сега, а ще имат възможност да я изплащат в бъдеще при фиксирана лихва

► **Господин Желев, кризата ще бъде преодоляна бързо и нещата ще се нормализират, това е вашето твърдение в каква степен е изпълнено?**

- В света на автомобилите понятието бързо трябва да се разглежда в диапазон от една до пет години. За европейския пазар тази прогноза е почти реализирана. Надявам се това да повлияе и на продажбите у нас и в края на годината да се наблюдава стабилизиране. През януари за съжаление продажбите бяха много слаби, което не дава надежди за бързо възстановяване.

► **Какви бяха позициите на Пежо на автомобилния пазар у нас през 2009 г.?**

► Януарски продажби на автомобили

Година	Брой автомобили
2000	867
2001	793
2002	928
2003	1076
2004	1297
2005	1944
2006	2602
2007	3209
2008	4309
2009	2300
2010	1215

Източник: СВАБ

- За нас миналата година също беше кризисна, както и за всички останали участници на пазара. Въпреки трудностите обаче приключихме годината успешно.

Наредихме се на второ място по продажби. През 2008 г. пазарният ни дял беше 8.8%, за 2009 г. той се повиши с 14%. И при нас имаше спад на продажбите, но той е по-нисък от средния за пазара. Най-продавани от леките коли бяха компактните и икономични модели, които са с ниски разходи за поддръжане и гориво. Бизнесът заложи на колите от по-висок клас с оптимални възможности от модела Partner и го постави на трето място по продажби. Лансирахме на пазара и три нови модела.

► **Очакват ли промени в позициите на компанията през 2010 г.?**

- Не очаквам голямо раздвижване на автомобилния пазар през тази година. Това следователно няма да доведе до съществени промени в пазарния дял на различните марки. Амбициите на Пежо са през 2010 г. да запазим позициите си в България. За да постигнем тази цел, ще продължим с експанзията в гамата на предлаганите досега от нас автомобили. Очаквам новите модели да се утвърдят сред постоянните ни клиенти, както и да привлекат нови потребители.

► **Какви са инвестициите на София Франс Ауто за**

миналата година и какви предвиждате за настоящата?

- Въпреки трудния период успяхме да отделим средства за изграждането на нов търговско-сервизен комплекс. Миналата година започна работа нов център и в Сливен. Инвестиции бяха направени и в обновяването на вече съществуващите представителства на фирмата. Тази година продължаваме да разширяваме територията на обслужване с изграждането на комплекс във Велико Търново. Очакваме и нашият партньор в Пазарджик всеки момент да открие нов център. Като цяло инвестиционната ни програма върви по график.

► **Как според вас в тежка ситуация може да се продават повече автомобили?**

- Една от възможностите за съживяване на пазара е нашата програма, която стартирахме в началото на годината, Пежоптимист. Тя представлява финална разпродажба на автомобили на склад с изключително големи отстъпки и лизинг при много ниска лихва.

Тази кампания ще даде възможност на клиентите да закупят автомобил сега на тези кризисни цени, а да изплащат вноските с фиксираната лихва през следващите години. Имаме и други планове за привличане на потребителския интерес, но тяхната реализация още не е започнала.

Николема Цветкова

Какви коли купува българинът

През последните пет години у нас са продадени 207 585 нови леки автомобили, сочи статистиката.

Начело по продажби за периода 2005-2009 г. са Toyota и Peugeot, успели да реализират по над 20 хил. броя.

Следват Opel и Ford с продажби от 18 370 и 17 666 коли. Още четири марки може да се похвалят с продажби над 10 хил. автомобили за периода.

Това са Volkswagen, Citroen, Skoda и Dacia.

В Топ 10 попадат още Renault и Chevrolet, реализирали съответно 9597 и 9536 леки коли.

Марките от Топ 20 пък държат общо 90.8% от пазара на нови автомобили за изминалите пет години.

Тук попадат още Mercedes, Nissan, KIA, Fiat, Lada, Mitsubishi, Suzuki, BMW, Mazda и Audi.

► Лидерите

Марка	Продажби
Toyota	20759
Peugeot	20094
Opel	18370
Ford	17666
Volkswagen	14853
Citroen	14208
Skoda	13583
Dacia	10465
Renault	9597
Chevrolet	9536
Mercedes	5339
Nissan	4479
KIA	4456
Fiat	4426
Lada	4179
Mitsubishi	3938
Suzuki	3615
BMW	3283
Mazda	3059
Audi	2615

Източник: Асоциация на автомобилните производители

Визитка Кой е Стоян Желев

► Стоян Желев е създател и изпълнителен директор на вносителя на Пежо за България, София Франс Ауто.
► Създава компанията

през 1992 г.

► Той е завършил Международни икономически отношения в Московския държавен институт за международни отношения.
► Връща се в България, където няколко години работи като младши експерт във външнотърговското предприятие Изотимпекс.

► В момента е председател на Съюза на вносителите на автомобили в България (СВАБ).
► Съюзът е създаден с идеята да подпомогне изграждането на съвременни условия за развитието на търговията с моторни превозни средства в България.

14

► процента е пазарният дял на Пежо у нас за миналата година

20

► от най-предпочитаните марки в България държат 90.8 процента от пазара на автомобили

БИЗНЕС ТЕХНОЛОГИИ

Редактор:
Христо Ласков
hlaskov@pari.bg
tel. 4395-865

Реклама:
Веселина Къртева
vkarteva@pari.bg
tel. 4395-847

Дебют

Mozilla пуска Firefox и за Android

По-малко от месец след официалния си дебют на мобилно устройство браузърът по популярност в света Mozilla Firefox вече се готви да стъпи и на платформата на Google Android. Очакваме, че версията за

мобилната операционна система на търсачката ще бъде готова до края на годината, заяви вицепрезидентът, отговарящ за мобилното подразделение на Mozilla, Джей Съливан. Това е модерна система и пасва изцяло на визията ни за развитие, коментира той пред Tech Radar.

Облакът долетя и над

Възприемането на софтуера като услуга е само въпрос на време

Софтуерът за управление на бизнес процесите, или иначе казано ERP, е не просто прищявка, той е необходимост. Горедолу така започва всяка презентация на лидерите на пазара на решенията, които оптимизират разходите, връзките с клиенти (CRM), складовите наличности и улесняват вземането на адекватни бизнес решения (BI). Икономическата криза, минимизирането на изхарчените средства от бизнеса и най-вече повишаването на конкурентоспособността на компаниите у нас изкараха тази нужда с още по-голяма сила на дневен ред през 2009 г.

И докато по принцип ефектът е в дефекта, този път именно оптимизирането на разходите накара българските компании да се замислят сериозно, преди да инвестират в софтуер за управление на бизнеса. Защото освен за лиценз пари (и време) ще трябва да бъдат пожертвани и за хардуер, и за обучение на персонала. А никой не иска да харчи излишни средства. И в тази убийствена икономическа жега, която заплашва оцеляването на българския бизнес, на небосклона се появиха така желаните облаци - изходът от кризата. Под облаци естествено разбираме възможността за използване на решения по поискване, обединени в термина SaaS (Software as a Service, или софтуерът като услуга).

Развитие

Едва 7.7% от компаниите с над 10 заети лица в България използват ERP системи, показват данните на Националния статистически институт към края на 2009 г. Естествено подобни решения са най-разпространени при най-големите компании у нас - почти 29.5% от фирмите с над 250 работници разполагат с подобен софтуер. При малкия бизнес положението е трагично - около 5.6% от компаниите с под 49 работници ползват ERP. А най-разпространеният модел на използването им е инсталация на собствен сървър.

Съкращаването на разхо-

дите и преосмислянето на инвестициите допълнително помогнаха за съсипването на пазара на производителите на този тип решения през миналата година. Броят на внедряванията на нови системи на все още развиващия се пазар на ERP претърпя спад, неவிждан от 13 години насам, коментираха за в. Пари анализаторите от CBN. Кризата обаче повлия не толкова на броя внедрявания, а на обема им. Фирмите търсят все повече бизнес логиката в инвестиционните решения и са доста по-предпазливи. Като цяло резултатът е по-малки проекти, по-дълго време за продажба, твърди Иво Дрешков, мениджър партньори и решения за управление на бизнеса в Microsoft България.

Подобно е положението и в родното представителство на SAP. За първото деветмесечие на 2009 г. компанията е сключила 18 договора и има 6 нови клиента. Подписаните контракти са били само с 2 по-малко в сравнение с предходната година.

Оптимизация

На фона на свитите разходи обаче за компаниите у нас, а и по цял свят става все по-трудно да отделят средства за съпътстващите една ERP инсталация разходи. Затова и най-лесният изход от създалата се патова ситуация е използването на SaaS.

Какво представлява този модел? Подобно на cloud computing-а при софтуера като услуга компаниите плащат за това, което получават - например лицензи за система на управление за връзките с клиенти (CRM). А промените в параметрите се осъществяват с уведомяване на доставчика на подобна услуга. И така например днес имате 25 потребителя на CRM системата си, утре може да са 50, вдругиден - 15. Именно гъвкавостта на този бизнес модел накара анализаторите да вярват, че той ще процъфти в кризата. И докато в началото на 2009 г. IDC очакваше оборотите на тези компании като Salesforce.com да се увеличат с 36%, в средата тази прогноза бе кориги-

„ Все повече са мениджърите на изцяло български фирми, които осъзнават необходимостта от прилагането на новите технологии за повишаване на пазарно конкурентно предимство

Божидар Крапчев, управляващ съдружник в LLP Bulgaria

рана, но нагоре до 40.5%. При Gartner положението е подобно - ръст от 18% до 7.5 млрд. USD за 2009 г. А до 2013 г. оборотите от подобна дейност трябва да достигнат 14 млрд. USD.

Навлизване

В България обаче този модел е доста млад и зелен. Потребителите все още гледат доста скептично на SaaS - част от тях не го разбират, други не са готови да му се доверят, казва Дрешков. Според него пробивът ще дойде от масовия потребител, но за съжаление в този сегмент все още липсват атрактивни търговски предложения.

И все пак от началото на годината започнаха да се появяват различни модификации на SaaS. Така например Microsoft позволява на клиентите си да използват нейния Dynamics CRM, който обаче да не бъде хостван на сървър на клиента, а в data center на някой от партньорите й. Според изчисления на компанията обаче подобен модел е ефективен за период на използване на софтуера от клиента до 2 години. А това е само един пример. SaaS може да бъде използван за ERP, BI и още куп други приложения.

Въпреки предимствата на използването на софтуер на облака и SaaS българинът все още обича да загражда собствената си градина. Иначе казано, да използва ERP или CRM на собствения сървър в собствената му компания.

Христо Ласков

Малкият бизнес е спасението за бранша

Българските компании започнаха да осъзнават нуждата от ERP системи и да оценяват вложенията в тази посока като инвестиция в развитието на фирмата и повишаването на конкурентоспособността й. Като размер на компаниите бих казал - малки, големи и още по-големи. Това, което обединява тези компании обаче, е осъзнатата нужда от по-ефективно управление и цялостен контрол на дейността на фирмата. И то в реално време.

Иво Дрешков, мениджър партньори и решения за управление на бизнеса, Microsoft България

Иво Дрешков, мениджър партньори и решения за управление на бизнеса, Microsoft България

„ ERP системите стават все по-популярни в България, бизнесът оценява значението им

Не всяка система, която има финансов,

складов и производствен модул обаче, може да се нарече ERP. За да може да се възползва от предимствата на тези системи, клиентът трябва да опише и да моделира в системата основните си бизнес процеси и връзките между тях.

В този смисъл се наблюдава и обратното явление, което създава негативен имидж на системите - ERP системи, дори от най-висок клас, се ползват като счетоводна или складова програма. В този случай клиентът наистина има много скъпа счетоводна програма.

Рекорд**50 млн. поста на ден в Twitter**

Средно 50 млн. поста на ден отбелязва микроблогинг сайтът Twitter. В тази цифра не влизат постове, класифицирани като спам. Това означава, че потребителите на мрежата споделят средно

600 съобщения всяка секунда. През 2007 г. цифрата беше 5 хил. туйта на ден, през 2008 г. - 300 хил., а през 2009 г. - 2.5 млн. От компанията отказват да публикуват официална информация за броя на регистрираните потребители в мрежата, но според Tech Crunch те са 25 млн. души към края на миналата година.

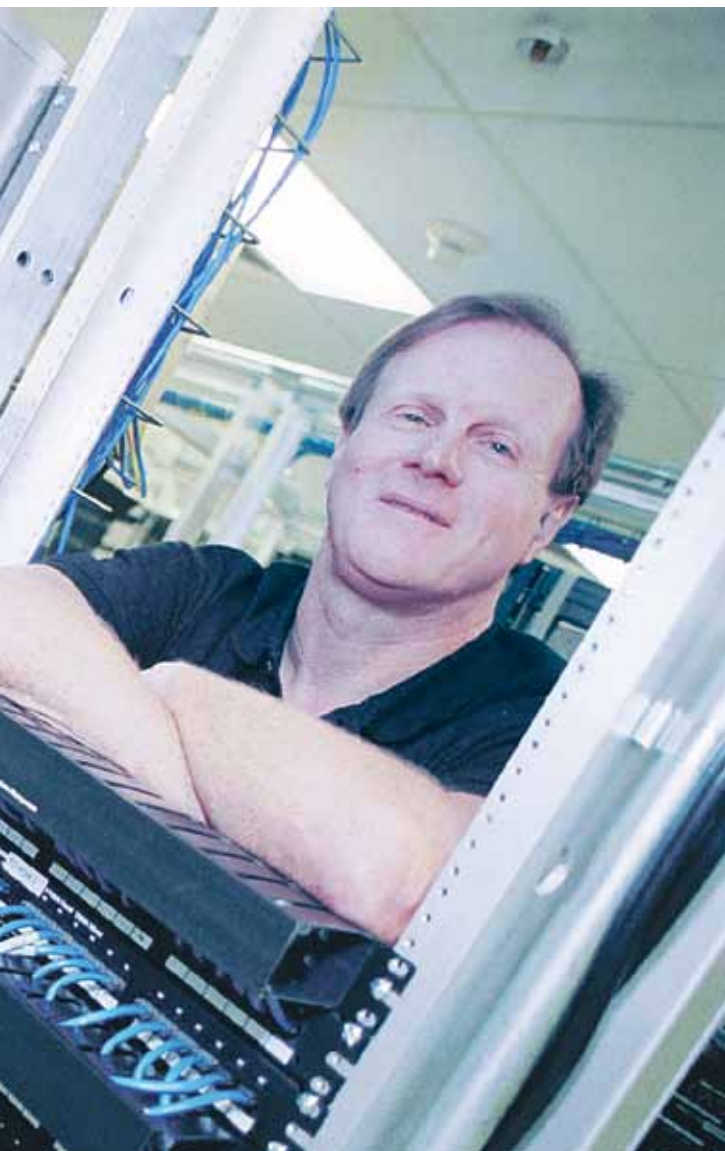
Реакция**Пекин пак отхвърли обвиненията**

Обвиненията на Google, че китайски хакери са проникнали в компютри на компанията, са безпочвени. Това заяви говорителят на външното министерство на страната Кин Ганг. По думите му Пекин оперира

в интернет спрямо законодателството си, което забранява всякаква форма на хакерска дейност. В понеделник американски експерти по сигурността обявиха, че са засеки източниците на атаките от началото на годината, които са от Китай. Тогава търсачката заплаши, че ще се изтегли от страната.

България

7.7

▶ процента от българските компании използват някаква форма на ERP, показват данните на НСИ

18

▶ договора за имплементация на ERP системи е подписала у нас германската SAP за първите девет месеца на 2009 г.

▶ **Кризата доведе до най-големия спад на новите инсталации на ERP софтуер у нас за последните 13 години, показват данните на анализатори**

Сигурността е проблем номер едно за фирмите

Преминаването към облака ще отнеме време, но ще стане факт

Гарантирането на сигурността е сред водещите пречки пред компаниите при използването на софтуер, който не е инсталиран на собствени сървъри.

Въпреки множеството обещания на фирмите, предоставящи подобни услуги, които гарантират, че няма да има проблем с опазването на данните, българските компании трудно вярват на подобни гаранции.

Причината е проста - използвайки ERP или CRM приложение, всяка компа-

ния на практика споделя с програмата цялата ключова информация за себе си - капиталови потоци, клиенти, складови наличности и т.н. А това са данни, до които всеки конкурент би искал да се добере по всякакъв начин.

Спънка

Затова и мениджърите все още имат едно наум преди преминаването към дистанционни услуги за управление на бизнеса си.

При инсталирането на физически сървъри се гарантират физическата сигурност, съвместимостта с политиките на компанията и ограниченият достъп до поверителни данни.

Този контрол дава възможност за вътрешно оп-

ределяне на правила и спазването им. Промените в тях също са полесни.

Гъвкавост

Решенията по поискване пък са доста по-гъвкави, смятат специалисти. Те дават възможността за бързо мащабиране на използваното решение, като същевременно е налична и предвидимост на разходите.

Всеки мениджър може да знае колко ще струва услугата във всеки конкретен момент и какви разходи трябва да бъдат предвидени в случай на промени.

Затова и никой от анализаторите не се наема да определи кой е по-добрият от двата модела.

App Store ще вдигне продажбите на iPod у нас

Магазинът за приложения на Apple дебютира и у нас, iPad се очаква през лятото

Рът в продажбите на мултимедийния плейер iPod Touch очакват от представителя на Apple у нас заради дебюта на App Store в страната ни. Магазинът за приложения на компанията е достъпен от страната ни от края на миналата седмица. В момента в него има почти 140 хил. апликации, които са сваляни над 3 млрд. пъти от собствениците на iPhone

и iPod Touch.

Софтуерът ще бъде актуален и за таблета на Apple iPad, който трябва да се появи у нас паралелно с дебюта си в Европа около средата на годината.

Според прогнозите на Bulgarian Business Systems, които са официален дистрибутор на американците у нас, продажбите на таблета в страната ни също ще бъдат подпомогнати от дебюта на магазина.

Начало

В края на миналата седмица компанията обяви, че App Store стартира паралелно в

България и още 12 държави, сред които Македония, Йордания, Кения, Мадагаскар и др. Така магазинът може да бъде използван в общо 90 държави по цял свят.

Постижение

В момента у нас има около 18 хил. iPhone-а, показват неофициални данни. Устройството се дистрибутира официално от GloBul. През миналата година продажбите на Apple в страната ни са се свили с 15%, твърдят източници на в. Пари.

Христо Ласков

ERP система под наем**от 49€**
за потребител/месец

Превърнете фиксираните си капиталови разходи за ERP система в променливи, оперативни разходи

Не инвестирате в скъп хардуер и неговото правилно конфигуриране и поддръжка

Вашата ERP система е инсталирана на подходящ сървър/ну в защитени data центрове и е на Ваше разположение в режим 24/7

Сертифицираните ни специалисти извършват рутинната администрация и мониторинг на Вашия ERP сървър и база данни

saas.fts-eu.com
02/ 818 36 63

Ще живе ли РС пазарът

Увеличение на продажбите може да се очаква чак през втората половина на годината

Изминалата 2009 г. очаквано се оказа една от най-тежките за компютърния пазар в България, който претърпя първо свиване от повече от 10 години насам, дърпан надолу от затегнатото кредитиране и негативните потребителски нагласи.

Последните бяха особено голям камък на шията на дистрибуторите у нас, най-вече защото 2009 г. бе на практика нулева откъм инвестиции на държавата в информационни технологии заради митичния бюджетен баланс, гонен от финансовия министър Симеон Дянков.

Статистика

Според окончателните данни на анализаторите от IDC за цялата 2009 г. броят продадени компютри се е свил с 21.5%. За сравнение - през 2008 г. той отчете увеличение от почти 50%.

Най-потърпевши са стационарните машини, чиито продажби са с 29.5% по-малко, а най-малко - х86 сървърите, чиито продажби са с 8.2% по-малко спрямо миналата година. Продажбите на лаптопи, които вече са доста над половината ИТ дистрибуция в България, са били с 16.2% по-малко през 2009 г., показва статистиката. Общият пазарен дял на трите най-големи доставчика у нас - HP, Acer и Asus - е минал 40% през

2009 г.

Затрудненото кредитиране и спадът в покупателната способност са сред основните фактори за негативната тенденция, смята Евелин Стоев от IDC.

Прогноза

Според него през 2010 г. пазарът ще се върне към ръст, но той ще бъде едноцифрен и ще се дължи най-вече на евентуални по-добри резултати през третото и четвъртото тримесечие на годината и на ниската база за сравнение, която представлява 2009 г.

Очакваме през третото и четвъртото тримесечие на годината потребителите да се върнат по магазините и да възстановят частично търсенето, казва Стоев. Не толкова оптимистично настроен е Митко Топалов, регионален мениджър на дистрибутора Асбис за страната ни. И през 2010 г. ще продължим да разчитаме на бизнеса и крайните потребители, коментира той за в. Пари.

По думите му през първото полугодие няма никакви индикации, че бизнесът ще бъде по-добър спрямо миналата година. Дори обратното.

На подобно мнение е Ники Тотов, маркетинг мениджър на Плесио. Ситуацията ще остане изключително сложна и през 2010 г. и е много трудно да се правят прогнози в настоящия момент, твърди той. Има малка вероятност продажбите да се съживят през втората половина на годината. И докато за развитите пазари нещата изглеждат по-оптимистично,

”Преносимите компютри ще са водещ катализатор на ръста. Настолните ще се съвземат най-бавно, като в най-добрия случай ще са някъде около нулата

Евелин Стоев,
анализатор, IDC

► Нулевите инвестиции на държавата, която доскоро бе сред най-големите потребители на информационни технологии, се отразиха доста зле на дистрибуцията

при нашия пазар кризата тепърва навлиза, твърди Тотов.

Неговите надежди са свързани с новите технологични премиери през годината, които би трябвало да помогнат за съживяване на продажбите.

Инвестиции

Сред основните проблеми на ИТ дистрибуторите на практика са нулевите инвестиции в информационни технологии от страна на държавата, която допреди година бе основен клиент.

Около 80 млн. EUR са инвестициите на кабинета

Станишев в информационни и комуникационни технологии, твърдят анализаторите от CBN.

Сега ситуацията е точно обратната. През миналата година държавата не беше участник на пазара и реално ръстът, реализиран през четвъртото тримесечие на годината, беше за сметка на ритейл бизнеса, казва Топалов.

Държавен бюджет за ИТ разходи през 2010 г. на практика почти не съществува, добавя той. И в корпоративния сегмент разходите ще бъдат намалени, докато пазарът не се отвори, добавя той.

Ритейл

За това и надеждите на дистрибуторите са насочени предимно към потребителския пазар, където обаче положението също не е особено оптимистично.

Безработицата отчете най-големите си ръстове до 9.90%, а потребителското доверие у нас през януари бе на ниво от -54 пункта, което е най-ниското от януари 2001 г., показват данните на Националния статистически институт.

Увеличаването на безработицата и замразяването на заплатите са спънка за евентуално положително

развитие на пазара, твърди Топалов. Прогнози не можем да дадем, надяваме се, че през второто полугодие пазарът ще се съживи, добавя той.

Прогнозата в момента обаче е повече гадаене, отколкото да е базирана на реални перспективи. Всички искаме да сме оптимисти, но няма кой знае какви индикации - ние зависим в голяма степен от световната икономика и ако тя започне да се възстановява, ние също ще тръгнем напред, макар и с няколко крачки изоставане.

Христо Ласков

21.5

► процента са се свили продажбите на компютри в България през 2009 г., показва статистиката

40

► процента от пазара държат трите най-големи марки у нас - HP, Acer и Asus

► Лаптопите се оказаха сред най-засегнатите сегменти от компютърния пазар

Резултати Продажбите на Плесио намалели с 13%

► С 13.4% са намалели продажбите на веригата за търговия на електроника Плесио Компютърс в България, съобщава в. Пари Ники Тотов, маркетинг мениджър на компанията.
► Спадът при най-динамичния сектор от лаптопите е 4% като бройки и около 15% като стойност на продажбите, добавя той.
► Според него причината за негативния резултат е комбина-

цията от постоянния спад на цените в сектора и излизането на нови модели и свитата потребителска кошница. Това кара клиентите да се ориентират към бюджетни решения по време на криза, без обаче да спират да пазаруват, добавя той.

► По-зле са нещата при стационарните компютри, където пазарът като цяло доближава критични нива, а продажбите са паднали с 20%. Стойността на продажбите се свива с около 28%.
► Добрата новина е, че десктопите заемат едва 22% от целия ИТ пазар.

Къщата на виното в Добрич

Мисията ни е да възпитаваме ценители на българското вино, казват предприемачите Невяна Куманова и Георги Ников

Къщата на виното беше нашата мечта, която преди 6 години успяхме да осъществим. Бяхме сред първите в страната, но рискувахме и сега се радваме на много последователи, казват Невяна Куманова и Георги Ников. Признават, че са мечтали да създадат храм на виното, и вярват, че са успели. Убедени са, защото неговият праг все по-често се прекрива от хора, които преоткриват българските винарски традиции. Невяна и Георги са си разделили ролята. Тя е управител на къщата, а той - мениджър Продажби. Всъщност успехът в такъв бизнес е симбиоза между хората, които предлагат, продават и разпространяват божествената напитка, признава семейството.

Асортимент

Над 1000 вида вина от наши и световноизвестни изби се предлагат в Къщата на виното. Дегустацията е задължителна. Радвам се, че клиентите ми се доверяват, защото досега на съм ги подвела, признава Невяна. Тя е човекът, който е връзката и със световноизвестни изби. Често е канена на дегустации от бизнес партньори зад граница. Работят с почти всички изби у нас. Не пропускат да се похвалят, че виното, което предлагат, е много добро съотношение между качество и цена.

Конкуренция

Пазарът е много динамичен, много нови изби и производители се появяват и е необходимо непрекъснато да четеш и да се обогатяваш, иначе пазарът ще те изхвърли, обясняват предприемачите. От известно време те са открили и винен склад. От няколко години Невяна се е заела да прави винената селекция на много заведения. Това са високосвездни заведения в почти половин Северна България. Разрастването на дейността логично води и до увеличаването на оборота на Винената къща. Продажбите през миналата година са нараснали със 100 хил. лв. и са достигнали 700 хил. лв. За тази година обаче прогнозите не са много оптимистични.

Началото

За да стигнат до тази позиция обаче, Невяна и Георги казват, че е трябвало да изминат повече от 15 години. Началото на този бизнес било поставено съвсем случайно, както обикновено се случва с добрите и успешни неща. Преди 15 години, току-що завършили Института по ветеринарна медицина в Стара Загора, Невяна и Георги решават да си починат малко от изпитите, преди да заминат за чужбина. Установяват се за няколко месеца при

Собствениците на винарната къща започват бизнеса си с две туби вино

СНИМКА АВТОРЪТ

родителите в родния град на Невяна Добрич. Тогава в Добрич вино така масово не се продаваше освен в магазините за хранителни стоки, но и то беше в ограничено количество, спомня си Георги, който е от винарски

район - от Бургас.

Решават да завъртят малка търговия с вино. Започват с две туби от по 20 литра вино, закупено от Поморие. Надявали се да успеят да продадат двете туби, за да заредят още две, но се ока-

зало, че следващия път вече купили не 2, а 10 туби и... бизнесът се завъртял. За това време от 15 години признават, че извървеният път е бил дълъг, а вложените средства надхвърлят над 1 млн. лв. Невяна и Георги признават,

че имат късмета да осъществяват мечтите си. След отварянето на Винената къща започват да мечтаят как да изградят своя изба. И вече повече от 5 години упорито работят в тази посока.

Мария Добрева

Как уменията да забавляваш се превръща в бизнес

За една година агенцията на Иван Бъчваров организира над 100 празненства

СНИМКА АВТОРЪТ

На пазара в Бургас има място за още агенции за развлечения, казва Иван Бъчваров

Организацията на детско парти е истинско предизвикателство. Особено в днешно време, когато родителите са толкова изобретателни, а на пазара за детската забава се предлагат най-разнообразни неща. Но само любовта към децата и към доброто настроение може да направи едно тържество истински празник и да превърне работата в удоволствие. Това е прозрял Иван Бъчваров една година след основаването на своя Детски парти клуб Смахурко.

Реализация

Четири години са били нужни на Иван след завършването на университет Проф. д-р Асен Златаров, специалност Педагогика, за да намери успешна финансова реализация на образованието си. Установява клуба в бургаския комплекс Меден рудник не случайно. В бързо разрастващия се комплекс, наброяващ близо 80 хил. жители, друг детски клуб

все още няма. Инвестира около 8000 лв. в партерното помещение под наем, което оборудва с всичко необходимо, за да може децата да прекарват там незабравими мигове, и поема по пътя към трудния пробив на пазара. В началото гледат на агенцията с недоверие. Но родителите бързо разбират, че детският клуб, разположен в близост до големи магазини, ги улеснява при пазаруването, и започват все по-често да се възползват от предложението за почасово занимание на децата. Разбират предимствата и на професионално организираното тържество. Агенцията е гъвкава и мобилна, предлага организация на всякакъв вид празненства не само в клуб Смахурко, но и в различни заведения или пък в дома, в целия Бургаски регион.

Разрастване

За една година агенцията е организирала над 100 детски празненства. Младият бизнесмен бързо намира още една ниша на пазара. Докато бургаският пазар е наситен с "парти" предложения, в съседните по-малки градове те изобико липсват.

Насочва се към тях и бързо успява. През януари т.г. агенцията е организирала над 10 детски тържества само в Несебър. Работи още в Созопол, Айтос и Карнобат. Сред плановите му сега е трайно установяване в тези градове, включително и с откриване на стационарни детски клубове.

Планове

Още през този летен сезон Иван възнамерява да развие дейността си по курортните комплекси. Вече е водил разговори с аниматори, владеещи чужди езици, на които ще разчита за работа с децата на чуждестранните туристи. Но преди това възнамерява да разшири дейността си в Бургас. За ради отдалечеността на Меден рудник от центъра на Бургас родителите са затруднени да водят децата си на куклен театър. Детски клуб Смахурко ще ги улесни, като доведе кукления театър при тях. Преговорите с театъра са извършени, уточнени са и постановките. Съвсем скоро за децата от Меден рудник посещението на куклен театър няма да е свързано с продължително пътуване.

Без да излиза от детската възраст, парти агенцията планира да започне и организация на всякакъв вид партита за възрастни - частни или офис празненства. По време на тази Коледа моделът е изпробван и се е оказал успешен. Сега Иван Бъчваров разработва различните пакети, с които да излезе на парти пазара и за възрастни.

Пазар

В Бургас успешно работят около 5 парти агенции. За величините на града се счита, че пазарът не е достатъчно наситен на предложения, а търсене на услугите им има.

Анкета сред клиентите му сочи, че най-голям ефект има афиширането по улиците. Но и тук има тънкости. Иван е установил, че най-удачно е да разлепиш афишите си в неделя вечерта и те да бъдат прочетени в понеделник сутринта. В детски клуб Смахурко децата се занимават само срещу 2 лв. на час, а цените на пакетните парти предложения с включен кетъринг се движат от 100 до 500 лв. за двучасово празненство.

Евгения Джорджева

Времена

”Едно време актьорите можеха да говорят каквото мислят, агентите не контролираха филмовата индустрия и всичко беше много по-истинско

► **Мамю Гуг**, британски актьор

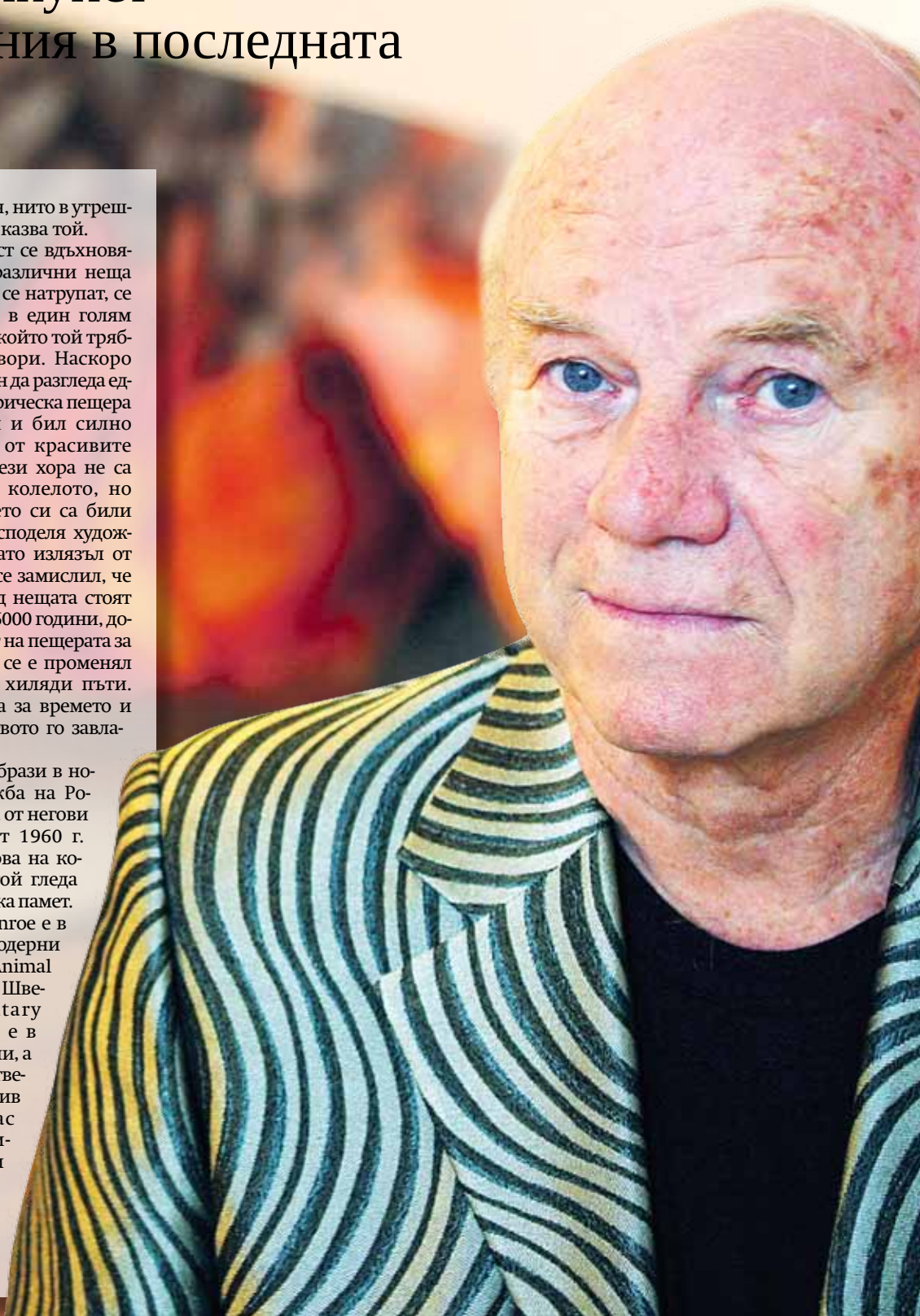
Адреналин Клиенти плащат да бъдат отвлечени

Търсачите на силни усещания във Франция вече имат нова страст - дизайнерското отвлечане. Срещу 900 EUR клиентите на компанията Ultime Realite могат да си купят пълен пакет услуги. Това

включва да бъдат отвлечени със завързани ръце и запушени уста и да бъдат държани в заключена стая в продължение на четири часа. По поръчка на клиента може да бъде разработен и по-сложен сценарий с елементи на психодрама, който включва бягство или преследване с хеликоптер. Тази услуга обаче е далеч по-скъпа от стандартния пакет.

По следите на миналото

Художникът Джеймс Розенкуист възражда стари произведения в последната си изложба

“Дупката в средата на времето и дупката в тапета” е името на последната изложба на 76-годишния художник Джеймс Розенкуист, която наскоро беше открита в нийоркската Acquavella Galleries. На шумната церемония присъстваха актьорът Майкъл Дъглас и бившият директор на музея за изкуства Metropolitan Филип де Монтебело. Експозицията включва седем картини и 14 електрически платна, които се въртят, брмчат и отразяват посетителите във вградените в тях кръгли огледала. Цените на произведенията варират от 250 хил. до 1.5 млн. USD.

Бурна година

Изложбата отбелязва края на една изключително бурна година за художника. През последните 12 месеца Розенкуист загуби дома си, студиото си и всичките си произведения на стойност 14 млн. USD, след като пожар унищожил къщата му във Флорида. Също през миналата година той публикува мемоарите си (Painting Below Zero: Notes on a Life in Art) и направи декор за новата постановка на “Тоска” в Метрополитън опера.

Пожарът много промени живота ми, разказва художникът в интервю за Bloomberg. Когато се върнал вкъщи, нищо не било останало. Огънят бил толкова силен, че разтопил колите. Загубил албумите от

майка си, архива си с гравири и 40-метровия стенопис, който бил направил по поръчка за Франция. Когато всичко, което си имал, изчезне и се превърне в прах, си задаваш въпроса кое е важно, разказва Розенкуист. Това са здравето, семейството, умението да се наслаждаваш на всеки ден от живота си.

Познати

Художникът обича да разказва за интересните хора, които познава, като готвача Даниел Булу, сопрано певицата Рене Флеминг и президента на Международната автомобилна федерация Жан Тод. Намира за изумително как едни хора те запознават с други, а те с трети. Автомобилният пилот Стефан Йохансон например го запознал с Жан Тод, той пък го представил на френски лекар, който го запознал с френски архитект, който пък бил връзката с Даниел Булу. Обича да споменава и за трите целувки, които получил от Катрин Зита-Джоунс.

Часовници

Новите творби на Розенкуист изобилстват от часовници. Художникът обяснява, че не обича часовниците, тъй като му напомнят, че остарява. Желанието му да отразява времето си обяснява с източната философия, която се съсредоточава върху настоящия момент. Не живее във вче-

рашния ден, нито в утрешния, а сега, казва той.

Розенкуист се вдъхновява от най-различни неща и когато те се натрупат, се превръщат в един голям въпрос, на който той трябва да отговори. Наскоро бил поканен да разгледа една праисторическа пещера в Испания и бил силно впечатлен от красивите рисунки. Тези хора не са познавали колелото, но в съзнанието си са били гениални, споделя художникът. Когато излязъл от пещерата, се замислил, че 500 м назад нещата стоят същите от 6000 години, докато вхождат на пещерата за това време се е променял стотици и хиляди пъти. Така идеята за времето и пространството го завлядла.

Всички образи в новата изложба на Розенкуист са от негови картини от 1960 г. насам. Затова на колекцията той гледа като на банка памет. Marilyn Monroe е в Музея за модерни изкуства, Animal Screams е в Швеция, Military Intelligence е в Джон Шърли, а Zone е собственост на Стив Уин в Лас Вегас. Миналата ми кариера е върху тези стени, казва художникът.

Колекция Уникален търг за китайски шишенца

Сбирка антични китайски шишенца за енифе се очаква да бъде продадена за най-малко 20 млн. GBP на поредица от аукциони в Хонконг, съобщи лондонската къща Bonhams. Местен бизнесмен и жена му

събирали колекцията, която включва 1720 шишенца от периода на династията Чин, повече от двадесет години. Сред новобогатите в Китай напоследък е актуално да купуват ценни предмети от историческото си наследство. Цените на произведенията от периода на Чин са се увеличили с 48.2% от 2005 г. насам. Първият аукцион ще се проведе на 28 май.

Рекорд Комикс продаден за 1 млн. USD

Рядък брой на първия комикс за Супермен беше продаден за цели 1 млн. USD. Постигнатата цена е далеч над предишния рекорд от 317 хил. USD. Книжката е издадена през 1938 г. с корична цена от

10 цента. Високата цена се дължи на доброто й състояние и на това, че са останали само стотина книжки от това издание. Сделката е осъществена през аукционен сайт между частни лица, чиито имена не се съобщават. Знае се обаче, че продавачът е известна личност от Ню Йорк, който притежава първокачествена колекция с комикси.